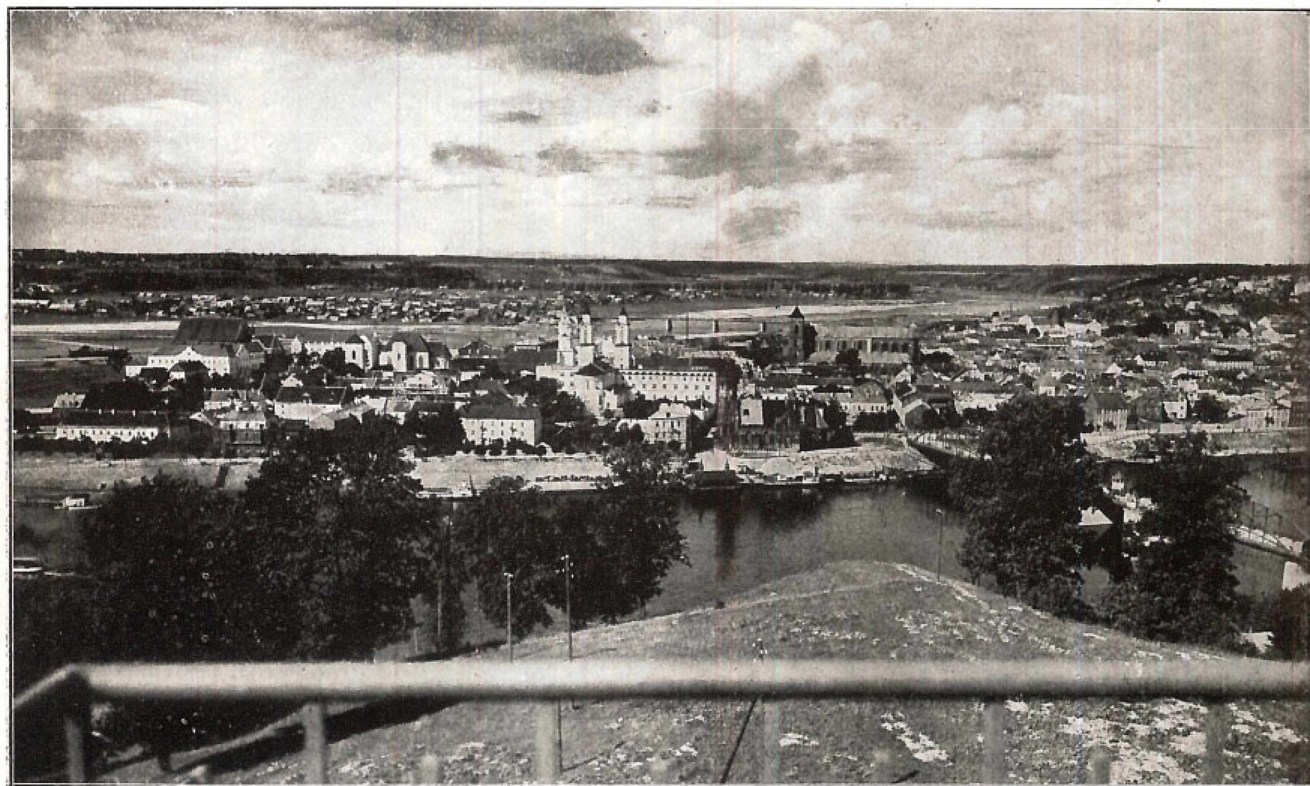

1922-1932
VYTAVTO
DIDŽIOJO
VNIVERSI-
TETAS
KAVNE
Trumpa 10 metų veikimo apžvalga

Portiką pirmame puslapyje piešė dailininkas V. Jomantas

Kooperatinė „Raidės“ spaustuvė Kaune,
Kęstučio 44. Tel. 758.

VYTAUTI MAGNI UNIVERSITATIS SIGILLUM MAGNUM CAUNAE

Kauno miesto reginys, žiūrint nuo kalno ties Fizikos ir Chemijos institutu.

Truputis istorijos.

1918 m. vasario 16 dieną Lietuvių tautai paskelbus savo politinę nepriklausomybę ir begal sunkiomis sąlygomis pradėjus kurti savo valstybę, lietuviškoji šviesuomenė, kupina istorinių savo sostinės, Vilniaus, ir dar taip neseniai joje klestėjusio universiteto tradicijų, laikė vienu svarbiausių savo uždavinių imtis tuojau kurti lietuviškąjį universitetą. Tuometinis vyriausias Lietuvos valdžios organas — Valstybės Taryba — 1918 m. gruodžio 5 d. priėmė „Vilniaus Universiteto statutą" ir ruošėsi netrukus, būtent, sekančių 1919 m. sausio 1 d., atidaryti universitetą. Likimas nulėmė kitaip. Vokiečių dar okupuotoje Lietuvoje ir nesiliaujant didžiojo karo atgarsiams, užgriuvus ant Lietuvos naujiems priešams, rusams ir lenkams, Vyriausybei teko pasitraukti iš savo sostinės toliau, į Kauną; krašto jėgos reikėjo visu įtempimu burti nepriklausomybei išlaikyti, ir universiteto klausimas nusitraukė tolyn.

Šviesuomenės priešakyje stovėję asmenys, nesulaukdami universiteto atidarymo, nenusiminę ir nenurimę, pasiryžo savo privatine iniciatyva ir savomis jėgomis sukurti Lietuvoje aukštąją mokyklą: — tai buvo Lietuvos Aukštieji Kursai, atidaryti 1920 m. sausio 27 d. Kaune. Šiame darbe, be kitų, daug padirbėjo dabartinis Matematikos - Gamtos fakulteto dekanas prof. Z. žemaitis; jisai buvo ir pirmasis Kursų vedėjas.

Kursai veikė nepaprastai sunkiomis sąlygomis, veikė neilgai — tik 2 metus, tačiau jų veikimas turėjo didelės reikšmės: jie paruošė dirvą būsimajam universitetui ir yra jo užuomazga.

Dabartinis Universitetas Kaune buvo atidarytas dar neturint jam paruoštojo statuto. Kadangi statuto svarstymas Seime dėl įvairių ginčų buvo nusitęsęs, tai Vyriausybė, suprasdama gyvą reikalą, sprendė šį klausimą, taip sakant, paskubomis, nelaukdama, kol Seimas paruoš statutą.

Ministerių Kabinetas savo 1922 m. vasario m. 13 dienos pasėdyje padarė istorišką žygį: nutarė, pasirėmus Vilniaus Universiteto 1918 m.

XII. 5 statutu, atidaryti Lietuvos Universitetą Kaune, atidaryti dar tais pačiais metais, ne vėliau kaip per 3 dienas.

1922 m. vasario 16 dieną Aukštųjų Kursų salėje (dabartinėje Un-to I rūmų didžiojoje salėje) įvyko iškilmingas istoriškas aktas: Vyriausybė paskelbė Universitetą atidarytą. Iškilmėse dalyvavo Seimo pirmininkas, e. Vaystybės Prezidento p., A. Stulginskas, Ministeris Pirmininkas E. Galvanauskas, švietimo Ministeris P. Juodakis, dalyvavo ir kiti valdžios atstovai, gausingas skaičius Lietuvos inteligentijos ir Aukštųjų Kursų studijuojanti jaunuomenė.

Pernelig simboliškai susiglaudė dvi istoriškos datos, didžiai reikšmingos Lietuvai:

Vasario 16 dieną (1918 m.) *Lietuvių tauta pareiškė savo valią nepriklausomai gyventi* ir

Vasario 16 dieną (1922 m.) *Lietuvių tauta pareiškė savo valią siekti sau šviesios ateities ir kultūros.*

Erškėčiais nuklotas buvo kelias Lietuvai, beginant nuo priešų savo nepriklausomybę; didelis vargas teko pakelti ir jos jaunam, besikuriančiam Universitetui. Bet ko nenugali žmogaus valia, — tautos valia! Ir štai šiandien, džiaugsmo pagauti, mes švenčiame 10 metų savo Almae Matris sukaktuves.

Universiteto organizavimas. Reformos.

Ką tik atidarytas Universitetas turėjo taikintis prie Vilniaus Universiteto statuto. Šiame statute kalbama buvo apie 5 fakultetus: teologijos, socialinių mokslų, medicinos, gamtos-matematikos ir technikos. Organizavimo darbas prasidėjo nuo to, kad Prezidentas paskyrė naujo Universiteto rektorium J. šimkų, paskyrė kiekvienam fakultetui dekanus: J. Maculevičių-Maironį, A. Voldemarą, P. Avižonį, Z. žemaitį ir Pr. Juodelę; kiekvienam fakultetui buvo paskirti savi „branduoliai“ iš 5—7 asmenų. Branduolių uždavinys buvo komplektuoti fakultetams mokslo personalą, organizuoti katedras, mokslo įstaigas, bendrai išplėsti savo fakultetą. Atidarius Universitetą, Aukštieji Kursai buvo uždaryti, jų mokymo darbas buvo tęsiamas toliau Universiteto planais. Kursų klausytojai buvo registruojami Universiteto studentais, Kursuose veikusios katedros dirbo darbą toliau, tvėrėsi naujos katedros. Kovo m. 6 dieną oficialiai pradedamas Universiteto pirmasis mokslo semestras.

Netrukus, būtent, balandžio 12 d., Seimas išleido įkurtajam Universitetui savą statutą, ir Universitetas, pradėjęs organizuotis Vilniaus statuto pagrindais, turėjo šiek tiek reorganizuotis. Vietoje teologijos fakulteto, numatomo Vilniaus statute, pagal Seime priimtąjį statutą turėjo susikurti teologijos-filosofijos fakultetas, o vietoje socialinių mokslų fakulteto, turėjo būti sudaryti du nauji fakultetai: humanitarinių mokslų ir teisių.

Iš pradžių Seimo priimtame statute buvo pažymėti 6 fakultetai. 1925 m. kovo m. 31 d. Seimas papildė Universiteto statutą dar vienu — septintuoju — fakultetu: evangelikų teologijos.

Po to praėjo vieni kiti metai, ir visi fakultetai pradėjo beveik normaliai veikti. Tada Vyriausybės sluoksniuose ėmė kalbėti, kad Universitetas reikalinga esą reformuoti. Šiuo reikalu Švietimo Ministerija prašė fakultetus pasakyti savo nuomonę. Kai kas buvo įžiūrėjęs trūkumų pačioje Universiteto struktūroje; imta kalbėti apie tai, kad statutas leidęs fakultetams per didelį skaičių katedrų, kad tarp fakultetų būną paralelių katedrų, kad kai kurios mokslo įstaigos esą be reikalo suskaldytos — visa tai labai padidiną mokslo personalo skaičių ir pabranginą jo išlaikymą; spaudoje imtasi daryti priekaištų pačiam mokslo personalui, kad nepakankamai dirbąs mokslo srityje. Pagaliau Vyriausybė padarė Universitetui konkretų pasiūlijimą — imtis pačiam paruošti fakultetų, katedrų ir etatų pertvarkymo projektą. Universiteto Taryba savo 1928 m. kovo 4 d. posėdyje atsisakė nuo iniciatyvos, tačiau pabrėžė, kad tuo nusistatymu ji dar neatsisako nuo savo teisės bei prievolės stovėti Universiteto reikalų ir jo gyvenime jau susidariusių tradicijų sargyboje. Vyriausybė pasiliko kitos nuomonės ir, praėjus kuriam laikui, suruošė naujo statuto projektą ir pasiūlė Senatui pasiruošti jam vykdyti. Universiteto Taryba savo 1928 m. gruodžio 2 ir 21 d. posėdžiuose svarstė šio projekto klausimą ir atsakė Vyriausybei plačiu memorandumu, kuriame paruoštasis statuto projektas buvo neigiamai įvertintas.

Vėliau Vyriausybė įteikė Senatui modifikuotą statuto projektą, klausdama dėl jo nuomonės. Senatas, per savo komisiją išnagrinėjęs naująjį projektą ir dėl susidariusių aplinkybių negalėdamas sukviesti Universiteto Tarybos, įteikė Vyriausybei savo kontrpasiūlijimą, statuto projektui korektos pavidalu.

Prasidėjus 1930-tiems — Vytauto Didžiojo — metams, Vyriausybė, norėdama surišti Universitetą su istoriniais atmintinais metais, nutarė skubiai išleisti įstatymo keliu naująjį Universiteto statutą. Ministerių Kabinetas, davęs Senatui galimybės susipažinti su naujuoju projekto variantu, Senato prašomas, sutiko padaryti bendrą Ministerių Kabineto ir Senato posėdį ir išklausyti Senato duodamus pastebėjimus. Pavasario semestrui besibaigiant, 1930 — Vytauto Didžiojo — metų birželio 7 d. Vy-

riausybė atskiru įstatymu suteikė Universitetui „*Vytauto Didžiojo Universiteto*" vardą, kuris pakeitė buvusį iki tol pavadinimą „Lietuvos Universitetas". Tą pačią dieną naujasis statutas, reformuojąs Universitetą, buvo paskelbtas Vyriausybės žiniose ir nuo paskelbimo dienos jis ėmė veikti.

Stambesnės atmainos Universiteto struktūroje, pakeitus statutą, pasidarė šios. Veikdami senuoju, Seimo priimtu, statutu, Universitetas ir jo fakultetai turėjo, išskyrus lėšų sritį, plačią autonomiją: fakultetų tarybų išrinktieji bei pakviestieji mokslo personalo asmenys iš tų pačių fakultetų įgydavo akademinius titulus ir juridines teises; pagal naująjį statutą, fakultetams palikta teisė rinkti bei kviesti tinkamus mokslo personalui asmenis, tačiau įsiteisėja vyresniojo personalo nariai tik po to, kai esti paskirti Respublikos Prezidento, privatdocentai — kai esti patvirtinti Švietimo Ministerio, o jaunesniojo mokslo personalo nariai — kai esti patvirtinti Rektoriaus. Pagal senąjį statutą, Universiteto prezidiumo nariai — rektorius, prorektorius ir sekretorius — būdavo renkami vieneriems metams, kaskart iš kito fakulteto; fakultetų dekanai ir sekretoriai būdavo renkami arba perrenkami taip pat vieneriems metams. Naujasis statutas liepia rinkti trejiems metams tiek Universiteto prezidiumo narius, tiek fakultetų dekanus bei sekretorius. Vyriausiojo organo — Universiteto Tarybos — funkcijos liko susiaurintos, pav., Univeristeto sąmatą svarstyti ir priimti pavedama Senatui, o ne Universiteto Tarybai, kaip kad buvo pirmiau, ir bendrai Senatui suteikiama daugiau kompetencijos. Iki tol svarbiesiems Universiteto reikalams spręsti Universiteto Taryba rinkdavosi kasmet du kartu ir dažniau; dabar eina antri metai, kaip Taryba nebekviečiama. Naujuoju statutu katedrų skaičius fakultetuose žymiai redukuojamas; fakultetai nustojo teisės steigti naujas katedras ir net skyrius.

Reikia paminėti, kad Teologijos-Filosofijos fakultetas savo struktūroje nebuvo paliestas naujuoju statutu, atsižvelgiant į konkordatą su Vatikanu, bet vis dėlto ir to fakulteto pertvarkymas buvo pažadėtas. Iš tikrųjų, paskutiniais metais (1931) yra išleistas įstatymas, kuris pertvarko Teologijos-Filosofijos fakultetą, sumažindamas jo katedrų skaičių.

Pradėjus veikti naujam statutui, visi fakultetai turėjo pristatyti per Senatą Vyriausybei visų savo vyresniojo mokslo personalo narių sąrašus. Išskyrus vieną kitą asmenį, visiems buvo suteiktas Respublikos Prezidento paskyrimas toms pačioms katedroms ir tais pačiais akademiniais titulais, kuriuos kas turėjo iki šiol.

Trumpai suglaudus Un-to reorganizavimo ir reformavimo eigos istoriją, nebus perdėta pasakius, kad pirmųjų 10 metų tarpas Un-to gyvenime buvo „statutų sijojimo" laikotarpis. Juk per tą trumpą laiką Universi-

tetas gyveno remdamasis net trimis paeiliui statutais, Vyriausybės duotais. O paskutinis statutas, prieš paskelbus jį įstatymu, buvo svarstomas visos virtinės varijantų pavidalu. Ir tačiau ydų jame vis dėlto yra, — ydų, kurios, be naudos kam nors, trukdo Universiteto gyvąjį darbą. Senatas, būdamas tuo susirūpinęs, ruošia statutui ištisą pluoštą pataisų ir turi vilties, kad Vyriausybė neatsisakys statutą pataisyti.

Vietos stoka — lėšų stoka, —

toksai leitmotyvas tekdavo nuolat nugirsti per pirmųjų 10 metų laikotarpį mokslo personalo sielojimuose, kuriant fakultetus, katedras, mokslo įstaigas.

Atidarant Universitetą, jam buvo pavesti 2 aukštų rūmai (dabartiniai Universiteto I rūmai, Duonelaičio ir Mickevičiaus gg. kertėje). Šis namas, ne perseniai prieš didįjį karą statytas komercijos mokyklai, buvo specialiai pritaikintas jos reikalams. Ir jame 5, ar net 6, Universiteto fakultetai turėjo surasti sau vietos arba ieškoti kitur, kaip kas išgalėjo. Tatai buvo sunkiausiais Kaune būstų krizės laikais.

1922 m. pabaigoje Vyriausybė rado galimu Universiteto reikalams užleisti 3 aukštų namą (Gedimino g. 29), kuriame buvo Karo Mokykla, ją iškėlus iš ten. Čia būstų remontas ir pritaikinimas Universiteto mokslo įstaigų reikalams nusitraukė, ir akademinis darbas galėjo būti pradėtas vos nuo 1923 m. rudens semestro. Šie rūmai vadinami dabar „Universiteto II rūmai".

Praslinkus 2 metams, 1924-I-3, Švietimo Ministerija pavedė Matematikos Gamtos fakultetui Gamtos Tyrimo stotį ir jos būstą (Vilniaus g. 2).

Dar 2 metams praslinkus, 1926-I-16 Vyriausybė leido perimti iš Finansų Ministerijos 3 aukštų naują namą (Kalnų g. 27); čia susidarė „Universiteto III rūmai". Tų pačių metų pabaigoje Ministerių Kabinetas sutiko perleisti Universitetui nuo 1927 m. naujai pastatytus valstybės spaustuvės rūmus (Gedimino g. 40). Persikraustė fakultetai bei jų įstaigos iš III rūmų į buv. valstybės spaustuvės namą 1927 m.; pavadinimas „Universiteto III rūmai" buvo pakeistas pavadinimu „Didieji Universiteto rūmai".

Tuo būdu Universitetas po penkerių gyvavimo metų savo reikalams turėjo trejus gana erdvus rūmus, tačiau statytus ne jo tikslams. Tuo toli gražu dar nebuvo išspręstas nusibodęs būstų klausimas. Daugiausia tuo klausimu sielotis tekdavo Medicinos fakultetui: jo buvo tartasi su tam tikromis žinybomis ir išsiderėta, kad tų žinybų atitinkamose įstaigose tam tikromis sąlygomis būtų leista organizuoti bei priglausti fakulteto įstaigos. Kauno m. ligoninėje, Higienos institute, d-ro Basanavičiaus Karo ligoninėje, Raudonojo Kryžiaus ligoninėje, Sveikatos Dep-to Vaikų ligoninėje įsikūrė visa eilė Medicinos fakulteto klinikų; kitos to fakulteto įstaigos, kaip antai Veterinarijos ir Odontologijos skyriai su savo įstaigomis, turėjo privačių asmenų namuose nuomotis sau būstus, padėję daug vargo, kol juos sau susirado.

Jau 1923 m. Universiteto vadovybė iškėlė klausimą, ar nepastačius trečiojo aukšto ant Universiteto I rūmų ir bendrai ar nepraplėtus tų rūmų. Prof. M. Songailos buvo paruošti smulkus projektas ir sąmata. Realizuoti sumanymas neteko dėl tos priežasties, kad pats namas buvo Kauno miesto žinioje ir buvo laikomas privačia nuosavybe, o nupirkti namas nepavyko. Kilo sumanymas statyti savus Universiteto rūmus, ir 1923 m. Senatas nutarė pirmiausia statyti fizikos ir chemijos institutą. Ministerių Kabinetas buvo pažadėjęs skirti kasmet po 1 milijoną litų, kol Universitetas įvykdys visas jam reikalingas statybas.

Fizikos ir chemijos institutui iš pradžių vieta buvo numatyta Vytauto kalne. Anuo metu Viesulavos dvaro savininkai pp. Juozas ir Jonas Vailokaičiai pasisiūlė padovanoti Universitetui 16 ha žemės sklypą įvairiems Universiteto ir jo personalo trobesiams statyti. Šiam pasiūlijimui pritarė Ministerių Kabinetas, Senatas sutiko dovaną priimti, ir Universiteto Taryba 1925-VI-7 nutarė pradėti dovanotajame sklype fizikos ir chemijos instituto statybą. Statybai jau kiek anksčiau parinktas konkursinis projektas dabar buvo perdirbtas, pritaikant jį prie naujos situacijos. Statyba buvo pradėta iškilmingu kertinio akmens pašventinimu 1925 m. birželio 12 d., dalyvaujant valdžios atstovams, gausingam profesorių ir studentų būriui. Pastato tikėtasi sulaukti moderniško: tiek fizikos, tiek chemijos skyriams, jų laboratorijoms ir auditorijoms buvo numatyti visi patogumai, kokius gali duoti šių dienų technika. Statyba turėjo būti baigta 1926 m. rugsėjo m. Bet štai dalykas suklupo. Kai rūmai buvo išvesti iki stogo, statyba dėl lėšų stokos liko sustabdyta ir dėl kitų priežasčių nebuvo vykdoma iki 1930 m., ir tik 1931 m., beveik visus vidujinius įrengimus baigus, į šiuos naujus rūmus galėjo kraustytis atitinkamos Universiteto įstaigos; nuo 1931 m. rudens semestro ten pradėtas akademinis darbas. Universiteto vadovybei, nugalėjusiai visas statybos sunkenybes, teko pa-

tirti dar vienas nusivylimas: nėsant pakankamai būstų, Fizikos ir Chemijos institute teko duoti vietos Technikos fakulteto įstaigoms, ko visai nebuvo numatyta statybos planuose, ir net kai kam kilo klausimas — koks tikras pavadinimas tiktų šiems rūmams?

Tik dabartinės Vyriausybės, kuri gyvai ir rūpestingai atjaučia Universiteto reikalus, dėka pasisekė Universitetui ne vien tik baigti Fizikos ir Chemijos institutą, bet imtis ir kitų būtiniausių statybų. 1929 m. Vyriausybė leido pradėti statyti rūmus dviem klinikom (akių ir ausų, nosies ir gerklės), vieta jiems surasta d-ro Basanavičiaus Karo ligoninės rajone; jau kitais metais ši statyba sėkmingai baigta ir abi klinikos pradėjo veikti.

1931 m. pavasaryje suprojektuota statyti Medicinos fakulteto įstaigų rūmai (Mickevičiaus g. 7). Dabartinė Vyriausybė davė tam reikalui lėšų — 2 milijonų litų. 1931 m. liepos m. 3 d. įvyko kertinio akmens ir pamatų pašventinimas; statyba pradėta, ir pastatas yra jau išvestas iki stogo. Ateinančiais metais galės būti baigtas, nes lėšų tam reikalui yra.

1931 m. Valdžia išpirko iš miesto savivaldybės vadin. Universiteto I rūmus ir atidavė juos Universitetui.

Per tą dešimtmetį, nėsant Universitete pastovumo su būstais, jo įstaigoms per dažnai tekdavo kraustytis iš vienos vietos į kitą; tatai trukdydavo mokslo personalui planingą darbą, o Valstybės Iždui sudarydavo daug neproduktingų išlaidų.

Dabar, po 10 metų, Universitetas turi savus, specialiai savo reikalams pritaikintus, pastatus: Fizikos ir Chemijos institutą ir dviejų Klinikų rūmus, turi jam nupirktus I rūmus (buv. komercijos mokyklos), naudojasi didesne dalimi būstų valdiškuose rūmuose, vad. Didieji Universiteto rūmai, yra statomi Medicinos įstaigų rūmai, turi trobesių Botanikos Sode, ir, be to, klinikos naudojasi svetimų įstaigų būstais tam tikromis sutartimis.

Universiteto išlaidoms lėšas sudaro valdžios kasmet skiriami kreditai pagal Universiteto sudarytą sąmatą. Universiteto įplaukos, kaip antai: mokestis už mokslą, klinikų pajamos ir t. t., eina į Valstybės Iždą. Tiek visuomenės, tiek Vyriausybės nusistatymas buvo visą laiką palankus tam, kad kuo plačiausiai būtų duota mūsų jaunimui galimybės lavintis mokslo srityje. Mokestis už mokslą buvo nustatomas nedidelis — pastaruoju laiku 100 litų semestrui, penktoji dalis visų studentų kasmet buvo visai atlei-

džiami nuo mokesčio už mokslą. Vyriausybė per keletą paskutinių metų kasmet suteikia 125 stipendijas po 150 litų mėnesiui.

A. a. inž. T. Naruševičius mirdamas paliko Universitetui 1000 dolerių kapitalą, iš kurio nuošimčiai dabar skiriami stipendijoms.

A. a. kun. Pautieniaus Amerikoje paliktas tam tikras fondas, kurio globėjai skiria kasmet keletą stipendijų mūsų Un-to studentams.

Paprastųjų ir nepaprastųjų išlaidų didis kiekvienais metais:

1922 m.	......	475.695,13 lt.	1927 m.	......	4.389.822,82 lt.
1923 „	......	2.510.790,75 „	1928 „	......	3.948.301,58 „
1924 „	......	3.797.607,26 „	1929 „	......	4.757,430,79 „
1925 „	......	5.230.965,19 „	1930 „	......	6.544.067,48 „
1926 „	......	3.919.716,46 „	1931 „	......	7.067.707,79 „

Į didesnes sumas įskaitomos, be ko kita, ir statybinės išlaidos.

Dabartiniu metu Universiteto turtą sudaro aukščiau paminėti naujieji pastatai, Vyriausybės pirkti Universitetui rūmai, jos perleistas didelis žemės sklypas Botanikos Sodui, br. Vailokaičių padovanotas žemės sklypas Viesulavoje, o taip pat turtas, įvairių mokslo įstaigų įgytas mokslo priemonių ir inventoriaus pavidalu ir Universiteto Bibliotekos turtas.

Universiteto turtas dabar įvertinamas 10 milijonų litų su viršum.

Universiteto turtą tvarko ir globoja Ūkio Taryba (pirmiau vadinama Ūkio Globos Taryba). Senuoju statutu ji buvo sudaroma, be rektoriaus — pirmininko, iš 7 narių, renkamų vieneriems metams; dabar narių skaičius sumažintas iki 4 ir jie renkami Senato 3 metams.

Personalinės žinios.

Mirusieji Universiteto profesoriai ir garbės nariai.

Garbės profesorius *Adalbertas Becenbergeris,* Karaliaučiaus Un-to ordinarinis profesorius, mirė 1922-X-31.

Kazimieras Būga, Humanitarinių mokslų fak-to ordinarinis profesorius, mirė Karaliaučiuje 1924-XII-1.

Marijonas Tomašauskas, Matematikos-Gamtos fak-to docentas, mirė 1926-I-11.

Vladas Aglinskis, Technikos fak-to docentas, mirė 1926-VII-13.

Petras Vileišis, inžinierius, Technikos fak-to garbės daktaras, mirė 1926-VIII-12.

Kazimieras Būga.

Lietuvių ir aiščių kalbos tyrinėtojas ir mokslininkas, lietuvių kalbos žodyno rengėjas.

Garbės profesorius *dr. Jonas Basanavičius*, dviejų fak-tų — Humanitarinių mokslų ir Medicinos garbės daktaras, mirė Vilniuje 1927-II-16.

Garbės profesorius *Jonas Jablonskis*, Humanitarinių mokslų fak-to ordinarinis profesorius, mirė Kaune 1930-I-23.

Antanas Alekna, Teologijos-Filosofijos fak-to ekstraordinarinis profesorius, mirė 1930-VI-12.

Teodoras Brazys, Teologijos-Filosofijos fak-to docentas, mirė 1930-VIII-9.

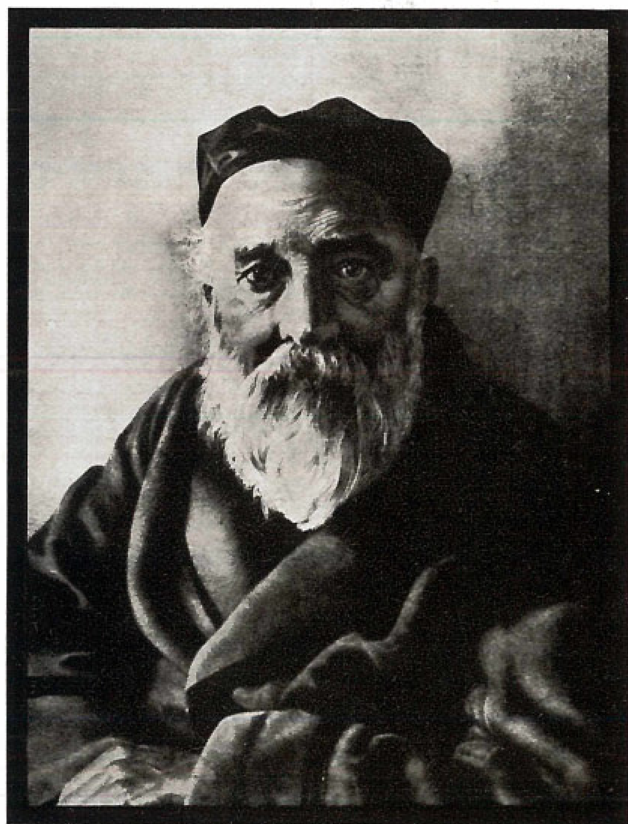
Dr. Jonas Basanavičius.

Lietuvių tautinės sąmonės žadintojas.

Mikalojus Pokrovskis, Teisių fak-to ekstraordinarinis profesorius, mirė 1930-XII-13, būdamas iš Un-to pasitraukęs.

Elijošius Nonevičius, Medicinos fak-to ekstraordinarinis profesorius, mirė 1931-VII-4, būdamas iš Un-to pasitraukęs.

Petras Radzvickas, Medicinos fak-to ekstraordinarinis profesorius, mirė 1931-IX-22.

Jonas Jablonskis.

Lietuvių rašomosios kalbos tėvas.

Dr. Augustas Niemi, Helsinkio Un-to ordinarinis profesorius, Humanitarinių mokslų fak-to garbės daktaras, mirė 1931-X-28.

Jonas Yčas, Humanitarinių mokslų fak-to ordinarinis profesorius, mirė 1931-XII-17.

Dr. Petras Radzvickas.

Ausų, nosies ir gerklės ligų klinikos direktorius, parūpino jos statybą ir įrengimą; paaukojo stambią sumą studentų medikų stipendijoms.

Vytauto Didžiojo Universiteto (pirma vadinamo Lietuvos Universiteto)

garbės profesoriai.

Dr. Jonas Basanavičius, išrinktas Un-to Tarybos 1922-III-14; † 1927-II-16.

Jonas Jablonskis, Lietuvos Un-to ordinarinis profesorius, išrinktas Un-to Tarybos 1922-III-14; † 1930-I-23.

Albertas Becenbergeris, Karaliaučiaus Un-to ordinarinis profesorius, išrinktas Un-to Tarybos 1922-X-15; † 1922-X-31.

Aleksandras Dambrauskas - Jakštas, Lietuvos Un-to ordinarinis profesorius, išrinktas Un-to Tarybos 1922-X-15.

Jonas Mačiulis - Maironis, Lietuvos Un-to ordinarinis profesorius, išrinktas Un-to Tarybos 1922-X-15.

Universiteto Taryba. Vyriausias Universiteto organas — Universiteto Taryba sudaroma iš Un-to garbės profesorių, iš fakultetų ordinarinių ir ekstraordinarinių profesorių, docentų ir tų privatdocentų, kuriems esti pavestos vakuojančios katedros; kiti privatdocentai gali dalyvauti Tarybos posėdžiuose patariamuoju balsu. Senuoju statutu Tarybos posėdžiuose dalyvaudavo ir tam tikras skaičius jaunesniojo mokslo personalo atstovų, turinčių sprendžiamojo balso teisę. Šiuo metu Universiteto Taryboje priskaitoma 111 narių, turinčių sprendžiamojo balso teisę.

Universiteto Taryba sukviečiama į posėdį ypatingai svarbiems klausimams spręsti ir Universiteto prezidiumo nariams išrinkti; paskutinį kartą ji posėdžiavo 1930-IX-1. Be to, įvyksta kasmet vieši Tarybos posėdžiai įvairių iškilmių proga: pradedant naujus mokslo metus rugsėjo 15 dieną — naujų studentų imatrikuliacijos bei rektoriaus pareigų perdavimo dieną, mokslininkų sukaktuvėms pagerbti arba šiaip jau įvykiams pažymėti.

Universiteto vykdomąjį organą — Senatą sudaro: Universiteto prezidiumas iš rektoriaus, prorektoriaus ir sekretoriaus ir visų 7 fakultetų dekanai, iš viso 10 narių.

Per 10 metų laikotarpį rektoriais buvo išrenkami paeiliui vieneriems metams profesoriai: J. Šimkus, V. Čepinskis, P. Būčys, P. Avižonis, M. Biržiška, M. Römeris, Pr. Jodelė ir vėl V. Čepinskis antrą kartą ir pagaliau trečiąjį kartą trejiems metams.

Prorektoriais buvo išrenkami kaskart vieneriems metams: V. Čepinskis, P. Būčys, P. Avižonis, M. Biržiška, M. Römeris, Pr. Jodelė, V. Čepinskis ir Bl. Česnys, ir pagaliau vėl Bl. Česnys trejiems metams.

Sekretoriais buvo išrenkami profesoriai: (Z. Žemaitis), Bl. Česnys, Vl. Lašas, A. Purėnas, V. Mačys, S. Kolupaila, Iz. Tamošaitis, P. Dovydaitis ir P. Raudonikis.

Fakultetų dekanai — Senato nariai — pavardėmis: žiūr. fakultetų aprašyme.

Senatas posėdžiavo paprastai vieną kartą kas savaitė.

Nuolatinės Universiteto komisijos, sudaromos iš kiekvieno fakulteto atstovų, buvo šios: Regulamino Komisija, Universiteto Teismas, Tarptautinio Intelektualinio Bendradarbiavimo Komisija, Bibliotekos Komisija ir Akademinė Ligonių Kasa.

Baigiantis dešimtiesiems Un-to gyvenimo metams, jo personalą sudaro: 2 garbės profesoriai, 40 ordinarinių profesorių, 30 ekstraordinarinių profesorių, 35 docentai, 19 privatdocentų, 99 jaunesniojo mokslo personalo asmenys (lektoriai, asistentai, laborantai ir kiti), 79 padedamojo mokslo įstaigų personalo asmenys ir 119 įvairaus technikinio personalo asmenų.

Studentų (ir laisvųjų klausytojų) kiekvienais metais buvo:

1922 m.	— 1168	1927 m.	— 3583
1923 „	— 1380	1928 „	— 4004
1924 „	— 1795	1929 „	— 3988
1925 „	— 2105	1930 „	— 4097
1926 „	— 3064	1931 „	— 4475

Laisvieji klausytojai sudaro apie 0,5% šių skaičių.

Universitetą baigė ir diplomus gavo:

1924 m. — 37 asmenys, 1925 m. — 51 asm., 1926 m. — 102 asm., 1927 m. — 156 asm., 1928 m. — 148 asm., 1929 m. — 219 asm., 1930 m. — 175 asm. ir 1931 m. — 169 asm; iš viso — 1057 asm.

SENATAS. Sėdi iš kairės į dešinę: V. Krėvė - Mickevičius — humanit. mokslų f-to dekanas, P. Leonas — teisių f-to dekanas, Bl. Čėsnys — prorektorius, **V. Čepinskis — rektorius,** P. Raudonikis — un-to sekretorius, Vl. Lašas — medicinos f-to dekanas, Pr. Kuraitis — teolog. - filosof. f-to dekanas; stovi iš kairės į dešinę: Z. Žemaitis — matem. - gamtos f-to dekanas, K. Vasiliauskas — technikos f-to dekanas, K. Kurnatauskas — evangel. teolog. f-to dekano pavad.

Fakultetai.

Teologijos - Filosofijos fakultetas.

1922 m. vasario 16 d. Lietuvos Universitete, remiantis Vilniaus universiteto 1918 m. statutu, turėjo įsikurti teologijos fakultetas. Pirmuoju dekanu Vyriausybės buvo paskirtas dr. J. Mačiulis-Maironis; fakultetui organizuoti branduolys paskirtas iš šių asmenų: dr. J. Mačiulio-Maironio — dekano, dr. Pr. Būčio, dr. Bl. Čėsnio, dr. Al. Grigaičio ir K. Šaulio.

Pagal Seimo 1922-IV-22 paskelbtą Lietuvos Universiteto statutą, steigiamas Teologijos - Filosofijos fakultetas su 4 skyriais: teologijos, filosofijos, teisių ir istorijos. Statute fakultetui pažymėtos 22 katedros, profesoriai renkami laikantis kanonų teisės. Fakulteto taryba numatė pradžioje steigti 3 skyrius: dogmatinį moralinį, filosofijos ir kanonų bei istorijos; iš tikrųjų susiorganizavo ir iki šio laiko tebeveikia 2 skyriai: teologijos ir filosofijos. Asmenims, baigusiems vieną kurį skyrių, buvo išduodamas to skyriaus diplomas.

1927 m. Teologijos - Filosofijos fakultetas fiksuotas Lietuvos konkordate ir tuo būdu virto tarptautiniu dalyku.

1928-VI-15 Šv. Sostas fakultetą kanoniškai įkūrė ir suteikė jam teisę davinėti akademinius laipsnius. Fakultete gali būti įgyjami mokslo laipsniai: licenciato ir daktaro.

Teologijos skyriaus studijos suskirstytos bendruoju ir specialiu ruožais. Bendrasis ruožas išeinamas buvo pradžioje per šešis, o nuo 1924 metų per aštuonis semestrus; išlaikius baigimo egzaminus gaunamas teologijos mokslo baigimo diplomas. Mokslo laipsniui gauti reikia išeiti specialinis ruožas, kuris tęsiasi du semestru ir yra padalytas į tris sekcijas: teologijos, kanonų ir istorijos. Licenciato laipsniui įgyti reikalingas mokslo darbas ir egzaminai iš pagrindinės mokslo šakos, iš kurios tasai darbas rašomas. Daktaro laipsniui gauti teologijos skyrius reikalauja 10 semestrų studijų ir apginti disertaciją.

Filosofijos skyrius savo mokslus skirsto 15 šakų, iš kurių kiekvienas studentas pasirenka bent tris. Filosofijos licenciato laipsniui įgyti reikalingas mokslo darbas ir egzaminai, daktaro laipsniui — apginti viešą mokslinę disertaciją. 1926 m. fakultetas išleido pirmąjį ir 1929 m. antrąjį filosofijos skyriaus regulamino leidimą.

1930-VI-7 išleistas naujas — Vytauto Didžiojo Universiteto — statutas nepakeitė Teologijos-Filosofijos fakulteto struktūros, šiek tiek paliesdamas tik jo administracinę pusę. Tačiau 1931-VII-14 paskelbtu įstatymu, taikomu tik vienam Teologijos-Filosofijos fakultetui, kei-

čiama to fakulteto struktūra, — ypač filosofijos skyriuje: katedrų skaičius sumažinamas iki 17, etatai taip pat redukuojami. Mokomasis personalas laikomas paskirtas etatų pakeitimo apybrėžose, dėl to dalis personalo paliko už etatų ribų. Fakultetas, aukštai vertindamas savo buvusių mokslininkų kolegų naudingą Universitetui veikimą, stengiasi sulaikyti juos fakultete nors privatdocentų teisėmis. Po kalbamosios reformos fakultetas dar nesuskubo susitvarkyti.

Per 10 metų laikotarpį į fakulteto prezidiumą buvo išrenkami bei perrenkami šie asmenys:

dekanu — ord. prof. J. Maironis-Mačiulis, ord. prof. Pr. Būčys, ord. prof. Bl. Česnys, ekstraord. prof. Pr. Kuraitis; sekretorium — ord. prof. Bl. Česnys, ekstraord. prof. Pr. Kuraitis, ekstraord. prof. M. Reinys, ord. prof. Pr. Dovydaitis, doc. (vėliau ekstraord. prof.) K. Pakštas, doc. V. Mykolaitis, ekstraord. prof. P. Maliauskis.

Šiuo metu fakulteto vyresnįjį mokslo personalą sudaro:

ordinariniai profesoriai — Bl. Česnys, Pr. Dovydaitis, A. Grigaitis, J. Maironis-Mačiulis, K. Šaulys, St. Šalkauskas, J. Skvireckas;

ekstraordinariniai profesoriai — Pr. Kuraitis, P. Malakauskis, J. Totoraitis;

docentai — L. Bistras, Ig. Česaitis, J. Meškauskas, M. Morkelis, P. Penkauskas, P. Venckus (doc. par. ein.);

privatdocentai: J. Grinius, A. Juška.

Teologijos-Filosofijos garbės daktarais išrinkti:

M. Pečkauskaitė 1928-X-5; mirė 1930-VII-24;

Mons. Al. Faidutti 1929-XI-26; mirė 1931-XII-18.

Teologijos-Filosofijos fakultete, apgynę viešajame dispute disertacijas, įgijo doktoratus šie asmenys:

Bronislavas Valpitrs — teologijos daktaro laipsnį 1927-XII-17;
Kazimieras Audenius — teologijos daktaro laipsnį 1928-XI-17;
Jonas Grinius — istorijos daktaro laipsnį 1929-VI-12;
Jonas Matusas — istorijos daktaro laipsnį 1931-I-20.

Gavo mokslo laipsnį:

teologijos licenciato 19 asmenų,
bažnytinių teisių licenciato 9 asmenys,
filosofijos licenciato 2 asmenys,
pedagogijos licenciato 1 asmuo.

Per 10 metų laikotarpį Teologijos - Filosofijos fakultetą baigė ir Un-to diplomus gavo — 273 asmenys.

1931 m. rudens semestre fakultete studijuojančių buvo iš viso 372, tame skaičiuje — 34 laisvieji klausytojai.

Fakultetas turi seminarų biblioteką; šiandien bibliotekoje yra 3268 knygos.

Fakultetas turi studentams bažnyčią.

Fakultetas leidžia šiuos žurnalus:

1) „Soter" — (religijos mokslų) nuo 1924 išėjo 13 nr., red. iki 1931 m. prof. Pr. Dovydaitis, dabar — prof. P. Malakauskis.

2) „Logos" (filosofijos) — red. nuo 1922 m. prof. Pr. Dovydaitis.

3) „Athenaeum" (literatūros, istorijos ir t. t.) — red. prof. J. Eretas.

Teologijos - Filosofijos fakultetas suruošė iškilmingus viešus posėdžius šiomis progomis:

1) Šv. Tomo jubiliejui paminėti 1925-III-7.

2) Šv. Augustino 1500 metų jubiliejui paminėti 1930-XII-14.

3) Enciklikos „Rerum novarum" 40 metų jubiliejui paminėti 1931-V-17.

Be to, 1929—1931 m. fakultetas organizavo viešas paskaitas sekmadieniais.

Evangelikų Teologijos fakultetas.

1925 m. Vyriausybė praplėtė Lietuvos Universiteto statutą, leisdama įkurti Evangelikų Teologijos fakultetą. Šiuo aktu Lietuva, savo daugumu katalikų kraštas, realizuodama demokratingumo bei tolerantingumo dėsnius, parodė pakankamai istorinio takto ir valstybės interesų supratimo.

Protestantizmas jau nuo XV šimtmečio vaidina Lietuvoje žymią rolę dvasios kultūros gyvenime. Evangelikų bažnyčia, būdama nuo Liublino unijos laikų lenkų įtakoje, negalėjo turėti savo tikybinės mokslo įstaigos ir auklėti bažnyčios veikėjų tautos dvasioje. Lietuviai evangelikai buvo priversti savo teologijos aspirantus siųsti mokslų eiti į Angliją, Olandiją, Šveicariją, o paskutiniais laikais prieš didįjį karą evangelikų aukštojo dvasinio mokslo reikalus patenkindavo Dorpato universitetas, kur buvo jiems rusų valdžia paskyrusi net keletą stipendijų.

Universiteto Didieji rūmai. Juose turi vietos: fakultetai — Teologijos - Filosofijos, Evangelikų Teologijos, Humanitarinių mokslų, Gamtos Muziejus ir Biologijos kabinetai, Rektoratas, Un-to Biblioteka.

Svetur išauklėti lietuviai bažnyčių veikėjai, būdami pakankamai paruošti bažnytiniam darbui, nerodė pasiryžimo ūgdyti savo tautišką, lietuvišką bažnytinį tipą.

Geriau, negu anuomet buvę lenkų įtakoje Lietuvos vyrai, dalyką suprato Prūsų kunigaikštis Albrechtas, įkūręs Karaliaučiuje universitetą ir leisdamas įsteigti teologijos katedrą lietuviams, kur studentai teologai galėjo ir turėjo gerai išmokti lietuvių kalbą. Nenuostabu, kad ilgainiui Lietuvos evangelikų liuteronų bažnyčia atsidūrė vokiečių kunigų įtakoje, panašiai kaip kad katalikų bažnyčia pateko lenkų įtakon.

Taigi istorinė klaida dabar yra suprasta ir imtasi ji atitaisyti, įsteigus Lietuvos Universiteto Evangelikų Teologijos fakultetą.

Fakultetas pradėjo veikti nuo 1925 m. rudens semestro.

Steigiant Evangelikų Teologijos fakultetą, jam buvo numatytos 5 katedros.

Įvedus 1930-VI-7 Vytauto Didžiojo Universiteto reformą, fakulteto būklė nepakitėjo: fakultetui paliktas tas pats katedrų skaičius, buvo paskirti tie patys mokslo personalo nariai.

Fakulteto prezidiumas buvo visą laiką tos pačios sudėties: dekanas — ekstraord. prof. P. Jakubėnas, sekretorius — ekstraord. prof. K. Kurnatauskas.

Šiuo metu fakulteto vyresnįjį mokslo personalą sudaro:

ekstraordinariniai profesoriai — P. Jakubėnas, K. Karnatauskas, V. Gaigalaitis;

docentas — J. Beblavy;

privatdocentas: P. Tittelbachas.

Evangelikų Teologijos garbės daktarais yra išrinkti:

Samuelis Zochas, čekoslovakijos evangelikų vyskupas, 1927-V-19 išrinktas garbės daktaru; mirė † 1928-I-4.

Martynas Yčas, 1928-X-25 išrinktas garbės daktaru.

Inozas Lukašek, čekoslovakijos kariuomenės vyr. evangelikų kapelionas 1928-VI-9 išrinktas garbės daktaru.

Evangelikų Teologijos fakultete, viešajame dispute, 1929-IX-25, apgynęs „rite" disertaciją, teologijos daktaro laipsnį įgijo Mykolas Lučanskis, Bratislavos un-to Evangelikų Teologijos profesorius.

Iki šiol Evangelikų Teologijos fakultetą baigė iš viso 12 asmenų.

Paskutiniu laiku fakultete studijuojančių skaičius sudaro 22, tame skaičiuje yra 8 laisvi klausytojai.

Humanitarinių mokslų fakultetas.

Pradžią fakultetui padarė Socialinių mokslų fakultetas, paskelbtas atidarant Universitetą 1922-II-16. šiam pastarajam fakultetui branduolio nariais buvo paskirti: A. Voldemaras — dekanas, K. Būga, J. Jablonskis, A. Janulaitis, J. Yčas, V. Krėvė-Mickevičius ir E. Volteris. Praėjus 2 mėnesiam, buvo išleistas 1922-VI-22 Lietuvos Universiteto statutas, kuriame pasakyta steigti Humanitarinių mokslų fakultetą; jam organizuoti buvo iš naujo sudarytas branduolys iš profesorių: M. Biržiškos, K. Būgos, J. Jablonskio, V. Krėvės-Mickevičiaus ir J. Yčo. Fakultetas pradėjo veikti nuo 1922 m. rudens semestro. Statutas numatė fakultetui 18 katedrų. Fakulteto taryba, sudarydama savo regulaminą, nutarė steigti 4 skyrius: kalbotyros, literatūros, istorijos ir filosofijos. Jie veikė iki 1924 m. ir po to buvo pertvarkyti 3 skyriais: filologijos, istorijos ir pedagogijos filosofijos.

Paskelbus Vytauto Didžiojo Universiteto statutą 1930-VI-7, fakultete pasiliko tie patys 3 skyriai: filosofijos, filologijos ir istorijos; katedrų skaičius buvo sumažintas iki 12 ir paliktos šios kalbų lektūros: lietuvių, lotynų, graikų, hebrajų, rusų, lenkų, vokiečių, anglų, francūzų ir italų.

Fakulteto prezidiuman iki 1925 m. kasmet buvo išrenkamas dekanu ord. prof. M. Biržiška, o vėliau renkamas ir perrenkamas ir iki šio laiko tebėra ord. prof. V. Krėvė-Mickevičius; fakulteto sekretorium buvo pradžioje doc. J. Vabalas-Gudaitis, o nuo 1923 m. perrenkami paeiliui doc. P. Augustaitis, ekstraord. prof. V. Mykolaitis ir pagaliau vėl doc. P. Augustaitis.

Šiuo metu fakulteto vyresnįjį personalą sudaro:

ordinariniai profesoriai — M. Biržiška, H. Engertas, L. Karsavinas, V. Krėvė-Mickevičius, V. Sezemanas, Vl. Šilkarskis, Iz. Tamošaitis ir E. Volteris (atitarnavęs; skaito privatdocento teisėmis);

ekstraordinariniai profesoriai — Pr. Brenderis, Vl. Dubas, V. Mykolaitis, J. Vabalas-Gudaitis, B. Sruoga;

docentai — P. Augustaitis, P. Galaunė, Ig. Jonynas, J. Tūmas (atitarnavęs; skaito privatdocento teisėmis).

Privatdocentai — M. Arcimavičienė (doc. par. ein.), Vl. Lazersonas, Pr. Skardžius (doc. par. ein.), J. Štrauchas (doc par. ein.), N. Šapiro (doc. par. ein.)

Fakultete yra šie lektoriai: M. Banevičius, L. Bobianskienė, S. Čiurlionienė, J. H. Herbačauskas, K. Kepalas, D. Michelis, O. Pakštienė, G. Študerus.

Tenka pastebėti, kad savo laiku vyresniojo mokslo personalo tarpe buvo ir dabartinis Respublikos prezidentas A. Smetona.

Humanitarinių mokslų fakulteto išrinkti garbės daktarais:

Prof J. Benderis, Princetono un-to profesorius, 1922-X-14.
D-ras Jonas Šliupas, Lietuvos istorijos daktaras, 1923-X-24.
Inž. Petras Vileišis, lietuvių literatūros garbės daktaras, 1923-II-24; († 1926-VII-12).
Prof. Augustas Niemi, garbės daktaras, 1923-IX-28; († 1931-X-28).
Vil. Storosta Vydūnas, filosofijos garbės daktaras, 1927-XII-16.
Kan. Juozas Tumas, Lietuvių literatūros garbės daktaras, 1929-X-12.
J. Maironis-Mačiulis, lietuvių literatūros garbės daktaras, 1932-I-29.
Al. Dambrauskas - Jakštas, filosofijos garbės daktaras, 1932-I-29.
J. Endzelins, filosofijos garbės daktaras, 1932-I-29.
K. Liubavskis, literatūros garbės daktaras, 1932-I-29.
J. Baltrušaitis, literatūros garbės daktaras, 1932-I-29.

Humanitarinių mokslų fakultete, pagal regulaminą viešajame dispute apgynę disertacijas, gavo filosofijos daktaro laipsnį:
Borisas Viper 1927-V-9,
Aleksandras Weideman 1927-V-16,
Teodoras Frev 1931-II-24.

Šiuo metu fakultete studijuoja 692 klausytojai, jų skaičiuje yra 62 laisvieji klausytojai.

Humanitarinių mokslų fakultetas turi mokslo įstaigą — eksperimentinės psichologijos ir pedagogikos institutą, 7 seminarus, teatro meno muziejų.

Fakulteto periodiniai leidiniai: 1) „Tauta ir žodis" — red. prof. V. Krėvė-Mickevičius, išleista iš viso 7 kn.; 2) „Eranus" — red. prof. J. Tamošaitis, išleista iš viso 2 kn.; 3) „Darbai ir Dienos" — red. prof. V. Krėvė-Mickevičius, išleista 2 kn.; 4) „Archivum philologicum" — red. doc. P. Skardžius, išleista 1 kn.

Rūpindamasis turėti mokslo santykių su kitų universitetų mokslininkais, Humanitarinių mokslų fak-tas per savo atstovus dalyvavo įvairiose mokslininkų konferencijose, o taip pat kvietė skaityti ir pas save užsienių profesorius. Taip antai, 1922 m. laikė paskaitą iš kalbotyros Paryžiaus Un-to profesorius A. Meillet, 1926 m. pavasario semestre dėstė lituanistikos dalykus Kielio Un-to prof. E. Fraenkelis, 1927 m. pavasario semestre — Halles Un-to prof. F. Špechtas, 1926 m. rudens semestre laikė kelias paskaitas rusų istorikas prof. R. Viperis. 1931 m. laikė paskaitą iš etnologijos Paryžiaus mokslų Akademijos narys prof. Levi Bruhl.

Humanitarinių mokslų fakulteto taryba surengė viešus posėdžius šių sukaktuvių proga:

1924-V-7 lietuvių spaudos atgavimo 20 metų sukaktuvės,
1924-V-16 Bairono mirimo 100 metų sukaktuvės,
1925-XI-1 Anatole France mirtis,
1925-XI-16 Vinco Kudirkos mirimo 25 metų sukaktuvės,
1931-XII-8. prof. A. Niemi paminėjimas.

Universiteto I rūmai. Juose turi vietos: Teisių fakultetas, Un-to didžioji salė, Odontologijos skyrius, Studentų atstovybė.

Teisių fakultetas.

Lietuvos Universitetą atidarant 1922-II-16, Teisių fakultetas nebuvo numatytas, bet buvo paskelbtas Socialinių mokslų fakultetas, kuriam organizuoti buvo paskirtas tam tikras branduolys. Po to 2 mėnesiais vėliau išleistame Lietuvos Universiteto statute kalbama apie atskirą — Teisių fakultetą. Jis pradėjo organizuotis vėliau negu kiti fakultetai. Teisių fakultetui branduolys 1922-VI-20 Respublikos Prezidento buvo paskirtas

tokios sudėties: P. Leonas — dekanas, S. Beliackinas, O. Biuchleris, K. Šalkauskis ir A. Tumėnas.

Pirmasis Teisių fakulteto tarybos posėdis įvyko 1922-IX-16; ši diena sudaro oficialinę to fakulteto veikimo pradžią.

Universiteto statutu skyrių Teisių fakultete nebuvo numatyta. Tačiau nuo 1924 m. rudens semestro fakultetas savo mokslo planus žymiai pertvarkė, sudarydamas 2 skyriu: teisių ir ekonominį. Kadangi fakulteto etatai buvo pritaikinti teisių skyriui, tad ekonominio skyriaus dalykams dėstyti, pagal etatus, buvo galima kviestis ne daugiau kaip 4 mokslininkai; šiaipjau mokslo planus vykdyti padėjo kitų fakultetų mokomasis personalas. Dviejuose pirmuose semestruose abiem skyriam buvo dėstomi bendrai visi dalykai, kituose semestruose tik kai kurie kursai buvo bendri teisininkams ir ekonomistams. Fakultetui buvo leista steigti 15 katedrų.

Vytauto Didžiojo Universiteto statutas, pradėjęs veikti nuo 1930-VI-7, padarė kai kurių atmainų ir Teisių fakultetui. Jam fiksuojami 2 skyriai: teisių ir ekonomijos, katedrų paliekama 13. Naujasis statutas numato, kad teisių skyriaus klausytojai studijuoja Humanitarinių mokslų fakultete logiką, psichologiją, rusų ir vokiečių kalbas; ekonomijos skyriaus klausytojai pasirenka studijuoti 2 iš šių kalbų: rusų, vokiečių, anglų.

Teisių fakulteto dekanu per visą 10 metų laikotarpį buvo perrenkamas ord. prof. P. Leonas, sekretorium — ord. prof. Vac. Biržiška.

Šiuo metu Teisių fakulteto vyresnįjį mokslo personalą sudaro:

ordinariniai profesoriai — Vac. Biržiška, A. Janulaitis, A. Jaščenko, A. Kriščiukaitis, P. Leonas, Vl. Mačys, M. Römeris;

ekstraordinariniai profesoriai — S. Beliackinas, Vl. Jurgutis;

docentai — J. Aleksa, V. Jungferis, A. Moravskis, T. Petkevičius, B. Šalčius, K. Šalkauskas, Vl. Stankevičius, A. Tumėnas.

Privatdocentai: A. Tamošaitis (doc. par. ein.), A. Rimka (doc. par. ein.).

Jaunesniojo mokslo personalo yra 3 asmenys.

Iš kitų fakultetų mokomojo personalo dėsto Teisių fakultete: Matemat.-Gamtos fak-to — ord. prof. P. Juodakis, Technikos fak-to — ord. prof. J. Šimkus, doc. J. Mašiotas, Medicinos fak-to — doc. K. Oželis.

Naudodamasis kitų fakultetų mokslo jėgomis, Teisių fakultetas iš dalies ir pats padeda kitiems fakultetams: prof. Vac. Biržiška ir prof. A. Janulaitis dėsto atskirus kursus Humanitarinių mokslų fakulteto studentams.

Teisių fakultete daktaro laipsnį gavo, viešajame dispute apgynę disertaciją — Antanas Tamošaitis, 1928-V-16.

Iki 1932-II-16 Teisių fakultetą baigė abiejuose skyriuose iš viso 363 asmenys, jiems fakulteto taryba pripažino diplomus.

1931 metų rudens semestre Teisių fakultete studijuojančių buvo iš viso 1517, tame skaičiuje 101 laisvųjų klausytojų.

Fakultetas, stengdamasis paruošti naujų mokslo jėgų, įvedė paliktų prie Universiteto tobūlintis institutą. 1931 m. fakultetas komandiravo 5 asmenis, baigusius fakultete mokslus, užsienin specializuotis.

1931 m. prof. Leono auka ir kasmėnesiniais atskaitymais iš fakulteto dėstytojų algų sudarytas prof. Leono vardo fondas premijoms skirti už studentų mokslo darbus.

Fakultetas turi biblioteką — seminarų knygyną, dabar jame yra jau 4330 knygų. Skaityklą lanko kasdien 25—56 žmonių.

Fakulteto leidžiami šie periodiniai leidiniai:

1) „Teisių fakulteto darbai" — išėjo VII tomai (22 knygos),
2) „Teisių Mokslo Biblioteka" — išėjo 16 tomų,
3) „Ekonominių Mokslų Biblioteka" — išėjo 11 tomų.
Visi trys leidiniai redaguojami prof. A. Janulaičio.

Matematikos-Gamtos fakultetas.

Užuomazga šiam fakultetui buvo padaryta jau Aukštuosiuose Kursuose, jų matematikos-fizikos ir gamtos skyriuose.

Atidarant Universitetą 1922-II-16 Matematikos-Gamtos fakultetui branduolys buvo paskirtas iš šių asmenų: Z. Žemaičio — dekano, F. Butkevičiaus, V. Čepinskio, T. Ivanausko ir A. Purėno.

Pradžioje, Universitetui įsikūrus, veikė 3 fakulteto skyriai: matematikos-fizikos, fizikos-chemijos ir biologijos. Fakultete numatytasis agronomijos-miškininkystės skyrius buvo pradėtas organizuoti nuo 1922 metų rudens semestro. Įsikūrus 1924 m. rugsėjo m. Žemės Ūkio Akademijai Dotnuvoje, agronomijos-miškininkystės skyrius Matematikos-Gamtos fakultete buvo uždarytas.

Einamieji skyriuose mokslai pradžioje buvo suskirstyti ciklais: matematikos, fizikos, chemijos, botanikos, zoologijos ir agronomijos-miški-

ninkystės. Šio pastarojo skyriaus pirmieji semestrai buvo vėl atnaujinti 1926 m., tačiau veikė tik iki 1927 m. pavasario. Įskaitant šį skyrių, pagal senąjį statutą, fakultetui buvo leista steigti 22 katedros. Tačiau kalbamąjį skyrių sulikvidavus ir fakultetui pertvarkius kitus savo skyrius, suorganizuotų ir veikiančių katedrų beliko 11.

Paskelbtuoju 1930-VI-7 nauju — Vytauto Didžiojo Universiteto — statutu Matematikos-Gamtos fakultetui nustatyti 3 skyriai: matematikos, fizikos-chemijos ir biologijos; fakultetui leidžiama steigti 12 katedrų.

Matematikos-Gamtos fakulteto dekanas visą 10 metų laikotarpį buvo perrenkamas ekstraord. prof. Z. žemaitis, fakulteto sekretorium buvo paeiliui išrenkami — ekstraord. prof. A. Purėnas, doc. K. Sleževičius, doc. T. Daukantas, ekstraord. prof. F. Butkevičius, doc. I Končius.

šiuo metu vyresnįjį mokslo personalą sudaro:

ordinariniai profesoriai — V. čepinskis, P. Juodakis, T. Ivanauskas, K. Regelis, Pr. šivickis;

ekstraordinariniai profesoriai — Vikt. Biržiška, F. Butkevičius, M. Kaveckis, A. Purėnas, K. Sleževičius, K. šliupas ir Z. žemaitis;

docentai — B. Kodaitis, J. Končius, L. Vailionis;

privatdocentai: J. Graurogkas, P. Katilius, M. Kvašninas-Samarinas, P. Slavėnas, N. šapira.

Jaunesniojo mokslo personalo (asistentų, laborantų) fakultete yra 25 asmenys.

Be to, Matematikas-Gamtos fakulteto studentai klausė Medicinos fakultete profesorių V. Lašo, E. Landau ir J. žilinsko dėstomus dalykus ir Technikos fak-te profesorių P. Jankausko, P. Jodelės ir J. šimkaus dėstomus dalykus.

Matematikos-Gamtos fakulteto išrinkti garbės daktarais:

Mašiotas Pranas, 1923-XII-17 pripažintas matematikos mokslų garbės daktaru;

Dr. Voss Aurelijus, Müncheno universiteto profesorius, 1924-XII-7 pripažintas matematikos garbės daktaru;

Dambrauskas - Jakštas Aleksandras, Lietuvos Universiteto ordinarinis ir garbės profesorius, 1928-XII-14 pripažintas matematikos garbės daktaru;

Matulionis Paulius, 1929-VI-18 pripažintas garbės daktaru.

Fizikos ir chemijos institutas. Jame turi vietos Matematikas - Gamtos fak-to Fizikos ir Chemijos įstaigos ir kuone visas Technikos fakultetas.

Matematikos-Gamtos fakultete habilitavosi:

Dr. Šapira Neachas, 1926-VI-15 jam suteiktas organinės chemijos katedros privatdocento titulas;

Magistras Kvašninas-Samarinas Mykolas, 1929-I-7 jam suteiktas privatdocento titulas;

Dr. Slavėnas Paulius, 1930-II-18 jam suteiktas privatdocento titulas;

Dr. Katilius Petras, 1930-IV-10 jam suteiktas privatdocento titulas.

Nuo Universiteto įsikūrimo metų iki šio laiko Matematikos-Gamtos fakultetą baigė ir gavo aukštąjį mokslą baigusio vardą ir teises: matematikos skyrių — 51 asm., fizikos-chemijos skyrių — 7 asm. ir biologijos skyrių — 24 asm.

1931 m. rudens semestre Matematikos-Gamtos fakultete studijuojančių buvo 375, tame skaičiuje 11 laisvųjų klausytojų.

Per visą laiką, nuolat, tai vienas, tai kitas jaunesniojo mokslo personalo narys fakulteto buvo komandiruojamas užsienin, — kas savo mokslinėms žinioms pagilinti, kas savo katedros disciplinoje pasispecializuoti. Iš viso įvairių laiku vyko užsienin 17 asmenų, daugumas jų valdžios lėšomis, bet buvo ir Rockfellerio fondo stipendininkų.

Matematikos-Gamtos fakultete yra šios mokslo įstaigos:

1) astronomijos observatorija ir kabinetas, matematikos seminaras, fizikos kabinetas ir laboratorija;

2) laboratorijos — neorganinės chemijos, organinės chemijos, fizinės chemijos;

3) kabinetai — geofizikos, mineralogijos ir kristalografijos, geologijos, augalų anatomijos ir fiziologijos, botanikos, zoologijos, lyginamosios anatomijos, entomologijos, geografijos.

Didelės mokslinės ir visuomeninės reikšmės įgijo fakulteto įsteigtas Gamtos Muziejus ir Botanikos Sodas. Gamtos Muziejus susideda iš skyrių: zoologijos, mineralogijos-geologijos ir botanikos (prie botanikos kabineto). Apie šias fakulteto įstaigas smulkesnių žinių duodama toliau.

Fakulteto periodinis leidinys: „Matematikos-Gamtos fakulteto darbai" — red. prof. A. Purėnas; išėjo VI tomai.

Matematikos-Gamtos fakultetas suorganizavo 3 ekspedicijas Lietuvos geologijai tirti: 1924, 1925 ir 1926 metais. Matematikos-Gamtos ir kitų fakultetų profesorių grupė darė 1926 m. Lietuvos ežerų tyrinėjimus (Dzūkų krašte, Obelių apylinkėse ir Sartų ežero). Fakulteto vyresniojo mokslo personalo kai kurie nariai dalyvavo tarptautiniuose kongresuose bei iškilmėse, būdami fakulteto komandiruojami.

Dviejų klinikų rūmai: 1) akių ligų, 2) ausų, nosies ir gerklės ligų.

Medicinos fakultetas.

Dar Aukštuosiuose Kursuose organizavosi Medicinos skyrius su 2 sekcijom: medicinos ir farmacijos.

Atidarius 1922-II-16 Lietuvos Universitetą, be kitų fakultetų, buvo paskelbtas steigti Medicinos fakultetas. Fakultetui organizuoti Vyriausybė paskyrė branduolį šitokios sudėties: Petras Avižonis — dekanas, Leonas Gogelis, Antanas Jurgeliūnas, Vladas Lašas ir Petras Raudonikis.

Paskelbtu 1922-IV-22 Lietuvos Universiteto statutu fakultetui duodama įsteigti 4 skyriai: medicinos, veterinarijos, odontologijos ir farmacijos. Veterinarijos skyrius buvo atidarytas 1922 m. rudenį; kiti skyriai galėjo pradėti mokymo darbą tuojau Universitetą atidarius, nes tų skyrių kai kurie dalykai buvo jau dėstomi Aukštuosiuose Kursuose, tad jų dėstymas ir buvo tęsiamas toliau — Universitete.

Fakulteto mokomasis personalas komplektavosi palaipsniui, pradedant nuo pirmųjų semestrų ir einant prie vyresniųjų ; palaipsniui steigėsi ir mokslo įstaigos.

Fakulteto taryba savo darbui normuoti sudarė regulaminą. Pradžioje paruošti mokslo planai buvo vėliau, 1925 m., fakulteto tarybos iš naujo peržiūrėti, ir žymiai buvo reorganizuoti farmacijos ir odontologijos skyriai. Veterinarijos skyriaus reikalai, prieš sprendžiant juos galutinai fakulteto taryboje, buvo pavesta pirmiau svarstyti veterinarijos sekcijai.

Po penkerių metų fakultetas ganėtinai sutvirtėjo ir susilaukė pirmos fakultetą baigusiųjų laidos. Savo regulaminu fakultetas įvedė tvarką, pagal kurią studentas išėjęs nustatytą semestrų skaičių, atlikęs visus praktikos darbus ir gavęs visas įskaitas, gauna atitinkamo skyriaus „kandidato" liudijimą. Ne vėliau kaip po 3 metų ir trejų metų laikotarpyje kandidatas turi teisę laikyti baigiamuosius egzaminus ir juos išlaikęs gauna Universiteto diplomą su atitinkamu titulu ir teisėmis: medicinos gydytojo, veterinarijos gydytojo, dantų gydytojo, chemiko vaistininko. Gaunantis diplomą viešai pasižada tinkamai elgtis praktiškajame gyvenime etikos atžvilgiu.

Fakultetui teko patirti nemaža sunkumų surandant ar Lietuvoje, ar užsienyje mokslines jėgas, kurios tiktų vakuojančioms katedroms užimti. Imtasi ruošti savasis mokomasis personalas, buvo komandiruojami užsienin specializuotis tinkami jaunesniojo mokslo personalo nariai, vieni iš jų valdžios lėšomis, kiti Rockfellerio fondo subsidijuojami. Kai kurie važiavo užsienin pasitobūlinti moksluose. Per visą laiką fakultetas tokių komandiruočių suteikė 8 asmenims.

Jaunesnysis mokslo personalas, pagal fakulteto regulaminą, renkamas tik 3 metams; fakultetas gali tą terminą pasižymėjusiems asmenims pailginti. Tuo būdu fakultetas pasirenka sau tinkamesnį personalą ir ruošia didesnį skaičių reikalingų kraštui specialistų.

Fakultetas išplėtė savo regulaminą promocijos ir habilitacijos taisyklėmis. Atitinkamos specialybės daktaro laipsniui įgyti nustatyta tvarka, kuria kandidatas daktarui, be universiteto baigimo diplomo, privalo dar išlaikyti prie Medicinos fakulteto tam tikrus egzaminus, išspausdinti disertaciją ir ją viešajame dispute apginti.

1928 metais Vyriausybė tam tikrais sumetimais nusistatė veterinarijos skyrių uždaryti. Nuo 1928 m. rudens nauji studentai į tą skyrių nebepriimami, o buvusiems duota galimybės vienų metų laikotarpyj tęsti arba baigti pradėtas studijas, laikyti egzaminus; nebaigusieji viso kurso Vyriausybės buvo nusiųsti užsienin baigti mokslams. 1929 m. veterinarijos skyrius galutinai uždarytas, personalas atleistas iš tarnybos, mokslo įstaigų turtas perduotas kitoms katedroms.

Į Medicinos fakulteto prezidiumą buvo išrenkami:

dekanu — ord. prof. P. Avižonis (1922 ir 1923 m.), ekstraord. prof. J. Bagdonas (1924 m.), o nuo 1924 m. kasmet perrenkamas ekstraord. (vėliau ordin.) prof. Vl. Lašas; sekretorium — ekstraord. prof. Vl. Lašas, paskum ekstraord. prof. J. Žilinskas ir, jam atsisakius, doc. Pr Mažylis, o nuo 1924 m. perrenkamas ord. prof. P. Raudonikis ir pagaliau nuo 1929 m. perrenkamas doc. J. Blažys.

Medicinos fakulteto garbės daktarais išrinkti:

Jonas Basanavičius 1923-II-28; (†1927-II-16),
Jonas Šliupas 1923-II-28,
Kazys Grinius 1926-XII-11,
Jonas Staugaitis 1929-II-13.

Medicinos fakulteto vyresnįjį mokslo personalą dabar sudaro:

ordinariniai profesoriai — P. Avižonis, K. Buinevičius, A. Jurgeliūnas, J. Karūža, E. Landau, Vl. Lašas, P. Raudonikis, E. Vinteleris, J. Žilinskas;

ekstraordinariniai profesoriai — J. Bagdonas, A. Hagentornas, Pr. Mažylis, V. Tumėnienė;

docentai — J. Blažys, K. Oželis, P. Stančius.

Privatdocentai: V. Kanauka.

Jaunesniojo mokslo personalo (asistentų, laborantų) Medicinos fak-te dabar yra 34 asm.

Be savo profesorių, Medicinos fakulteto studentams dėstė dar ir kitų fakultetų profesoriai: Matematikos-Gamtos fak-to — ordin. profesoriai V. Čepinskis, P. Juodakis ir K. Regelis, ekstraord. profesoriai F. Butkevičius, A. Purėnas ir K. Sleževičius, docentai I. Končius, L. Vailionis; Technikos fakulteto — ordin. profesoriai Pr. Jodelė ir J. Šimkus, doc. J. Mašiotas.

Medicinos daktaro laipsnį, apgynę disertaciją viešajame dispute, įgijo šie asmenys:

Vladas Lašas 1926-XII-1; Jurgis Žilinskas 1927-V-18; Kazys Oželis 1929-I-30 m.; Vincas Kanauka 1929-VI-17; Jonas Čeponis 1931-VI-3.

Medicinos fakultete habilitavosi ir įgijo privatdocento teises:

dr. Povilas Kairiukštis 1925-I-26, dr. Pranas Vaičiuška 1925-I-7, dr. Jonas Šliupas 1925-VI-17, dr. Vincas Kanauka 1930-I-29.

Trys pirmieji dabar yra nustoję privatdocentūros.

Medicinos fakultetą baigė ir Universiteto diplomą gavo, titulu: medicinos gydytojas — 126, dantų gydytojas — 68, veterinarijos gydytojas — 16 ir chemikas-vaistininkas — 25 asmenys.

1931 metų rudens semestre Medicinos fakultete studijavo iš viso 921, tame skaičiuje buvo 7 laisvieji klausytojai.

Įstatymo keliu Medicinos fakultetui pavesta teisė daryti egzaminus vaistinių mokiniams ir teikti jiems provizoriaus padėjėjo laipsnį ir pažymėjimą; iki šiol sėkmingai išlaikė egzaminus ir gavo pažymėjimus 27 asm.

Medicinos fakulteto mokslo įstaigos:

1) institutai: anatomijos, patologinės anatomijos, higienos ir bakteriologijos, teismo medicinos, farmacijos;

2) kabinetai: histologijos ir embriologijos, fiziologijos, farmakologijos, bendrosios ir operacinės chirurgijos, Rentgeno;

3) klinikos: akušerijos ir ginekologijos, terapeutinė, chirurginė, akių ligų, ausų, nosies ir gerklės ligų, odos ir veneros ligų, vaikų ligų, nervų ir psichikos ligų, stomatologijos ir dentiatrijos;

4) laboratorija — fiziologijos.

Medicinos fakultetas leidžia savo organą (kartu su Medicinos Draugija): „Medicina“. Nuo 1928 metų kasmet išeina po 12 nr.; žurnalą redaguoja tam tikra komisija.

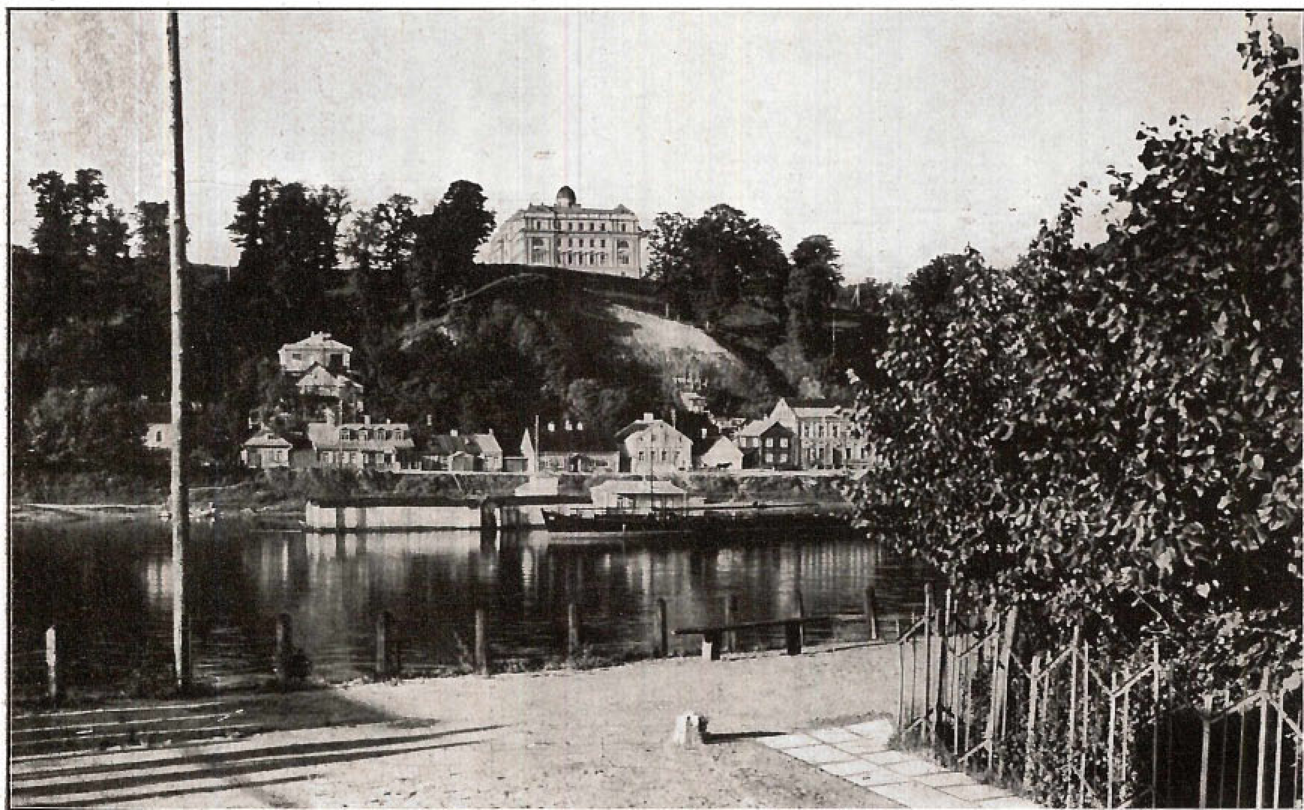
Fakulteto personalas aktyviai dalyvavo Lietuvos gydytojų suvažiavimuose, tarptautiniuose kongresuose, iškilmėse ir kit. Kai kurios fakulteto įstaigos (teismo medicinos, patologinės anatomijos, higienos ir bakteriologijos institutai ir k.) atlieka valdžios reikalaujamas ekspertyzas, savivaldybių bei privačių asmenų prašomus tyrinėjimus.

Ekstraord. profesorius ausų, nosies ir gerklės ligų klinikos direktorius, Petras Radzvickas, mirdamas (+ 1931-IX-22) paliko fakultetui 100,000 litų sumos fondą tam tikslui, kad iš nuošimčių kasmet būtų duodamos stipendijos neturtingiems studentams medikams. Nuo 1932-I-1 fakultetas jau išmoka 5 stipendijas.

Technikos fakultetas.

Atidarant Universitetą 1922-II-16 Technikos fakultetui organizuoti ir išplėsti Vyriausybės buvo paskirtas branduolys iš šių asmenų: Prano Jodelės, Platono Jankausko, Kazio Vasiliausko, Jono Šimkaus ir Jono Šimoliūno.

Fizikos ir Chemijos institutas.

Į fakulteto prezidiumą buvo išrinkti ir per pirmuosius 5 metus perrenkami: dekanu — prof. Pr. Jodelė, sekretorium — prof. K. Vasiliauskas; nuo 1927 m. rudens išrinkti ir perrenkami: dekanu — prof. K. Vasiliauskas, sekretorium — prof. S. Kolupaila.

Technikos fakultetas pradžioje organizavosi 2 skyriais: statybos ir mechanikos; šie skyriai jau veikė Aukštuosiuose Kursuose, kaip technikos skyrius. Vėliau susitvarkė ir du kiti skyriai: elektrotechnikos ir cheminės technologijos; buvo projektuojamos dar geodezijos ir hidrotechnikos specialybės. Po 1930 m. Vytauto Didžiojo Universiteto reformos veikusių 15 katedrų skaičius redukuotas iki 11 ir fiksuoti tik 2 skyriai: statybos ir technologijos; technologijos skyriuje yra 3 specializacijos: mechanikos, elektrotechnikos ir cheminės technologijos; projektuojamos ir statybos skyriaus specializacijos.

Technikos fakultetas 1926-V-15 suteikė garbės daktaro — inžinieriaus titulą inž. Petrui Vileišiui (+ 1926-VII-12).

Dabartinis fakulteto vyresnysis mokslo personalas:

ordinariniai profesoriai — P. Čechavičius, P. Jankauskas, Pr. Jodelė, J. Šimkus, K. Vasiliauskas;

ekstraordinariniai profesoriai — S. Dirmantas, S. Grinkevičius, S. Kolupaila, V. Mošinskis, M. Songaila, J. Šliogeris;

docentai — J. Čiurlys, V. Gorodeckis, A. Graurogkas, J. Jankevičius, A. Lange, J. Mašiotas, J. Šimoliūnas, T. Šulcas.

Privatdocentai dėsto privalomus kursus: E. Dobkevičius, S. Kairys, P. Markūnas, A. Putrimas.

Be to, privalomus kursus dėsto: vyresn. asist. V. Verbickis ir Aukštųjų Karo Technikos kursų lektoriai: pulk. A. Bobinskis ir major. inž. A. Jurskis.

Jaunesniojo mokslo personalo fakultetas turi: 8 vyresniuosius asistentus, 2 jaunesniuosius asistentus, 1 vyr. laborantą ir 6 jaunesniuosius laborantus.

Per 10 metų fakultetas nustojo docento A. Aglinsko (+ 1926-VII-13), asistento E. Kurganavičiaus (+ 1928-IX-4), vyresniojo asistento S. Olendzkio (+ 1930-XI-21).

Technikos fakulteto mokslo įstaigos:

1) laboratorijos — statybos medžiagos ir neorganinės technologijos, mechaninė medžiagos atsparumo, elektrotechnikos, organinės technologijos, variklių, hidrometrinė (bendrai su Hidrometriniu biuru);

2) kabinetai — pritaikomosios mechanikos, tiltų, kelių, statybos, geodezijos, hidrotechnikos, statybinės statikos, mechaninės technologijos; fakulteto biblioteka.

Fakulteto studentai, be to, dirba Matematikos-Gamtos fakulteto laboratorijose.

Iki 1932-II-16 Technikos fakultetą baigė, apgynę diplominius projektus viešuose fakulteto tarybos posėdžiuose ir įgiję diplomuotų inžinierių vardą ir teises, 52 asmenys: 27 statybos inžinierių ir 25 technologijos inžinierių; 3 asmenys buvo vėliau komandiruoti užsienin tolimesnėms studijoms.

1931 metų rudens semestre studijavo 577 asmenys: 559 studentų ir 18 laisvųjų klausytojų.

Fakulteto organas — „Technika", kurio išėjo 6 tomai; 1—3 redagavo prof. Pr. Jodelė, 4-5 — prof. S. Kolupaila, 6 — prof. V. Mošinskis. Fakultetas išleido 16 kursų ir 24 atskirus mokslo darbus. Savo organą fakultetas siuntinėja 156 viso pasaulio aukštosioms technikos mokykloms ir specialioms įstaigoms, leidinių keitimosi titulu.

Fakulteto įstaigos buvo įkurtos Universiteto I ir II rūmuose, nuo 1929 m. ir Didžiuose rūmuose; 1931 metais visos fakulteto auditorijos ir įstaigos (išskyrus variklių laboratoriją ir mechanikos kabinetą) persikėlė į Fizikos ir Chemijos instituto rūmus Viesulavoje. Fakulteto normaliniam darbui tų būstų nepakanka.

Fakultetui buvo atstovaujama įvairiuose mokslo kongresuose ir akademinėse iškilmėse.

Fakulteto laboratorijose atliekami statybos medžiagų tyrinėjimai ir kiti bandymai bei ekspertyzos valdžios įstaigoms ir firmoms.

Vytauto Didžiojo (Lietuvos) Universiteto tiek vyresnysis, tiek jaunesnysis mokslo personalas per 10 metų laikotarpį yra parašęs ir išspausdinęs nemažai savo mokslo darbų.

Šie mokslo raštai, Universiteto 10 metų iškilmių proga, Bibliotekos direktoriaus pastangomis, surinkti vienon vieton ir išdėstyti viešajai parodai Didžiuosiuose Un-to rūmuose.

Universiteto pažymėtinos įstaigos.

Universiteto Biblioteka (Didieji rūmai).

Biblioteka įkurta 1923 m. sausio m. 1 d., gavus 1 spintą ir 40 knygų. Nuo tos dienos Bibliotekos knygų skaičiaus augimas šiaip atrodė:

1924-I-1	knygų buvo	24.000	tomų	1929-I-1	knygų buvo	56.008	tomai
1925-I-1	„	30.969	„	1930-I-1	„	60.819	„
1926-I-1	„	39.448	„	1931-I-1	„	76.215	„
1927-I-1	„	44.698	„	1932-I-1	„	83.561	„
1928-I-1	„	50.821	„				

Be to, yra dar rankraščių skyriuje apie 1300 rankraščių ir žemėlapių skyriuje 1855 žemėlapiai. Knygos yra iš dalies pirktos, iš dalies aukotos. Iš žymesniųjų aukų paminėtini rinkiniai: prof. Becenbergerio biblioteka, prof. Būgos biblioteka (šios dvi Švietimo Ministerijos rinktos), kun. A. Burbos - J. Žiliaus biblioteka, S. Didžiulio biblioteka (dalis pirkta), Tiškevičių Raudondvario biblioteka, p. Fišerio pirkta ir jo Universitetui dovanota, ir daug kitų.

Pirmąją nedidelę skaityklą pavyko įtaisyti tiktai 1924 m. lapkričio m.; nuo to laiko ji buvo dar du kartu kilnojama. Dabartinė skaitykla pritaikinta tiktai 80—100 žmonėms, veikia kas dieną nuo 8 val. ryto iki 10 val. vakaro ir sekmadieniais nuo 3 val. iki 9 val. vakaro.

Skaitytojų buvo:

1925	m.	iš viso	13623,	vienai	dienai	vidutiniškai	62
1926	„	„	16652	„	„	„	70
1927	„	„	36624	„	„	„	128
1928	„	„	45149	„	„	„	159
1929	„	„	48073	„	„	„	194
1930	„	„	71983	„	„	„	279
1931	„	„	87060	„	„	„	341

Be šios, veikia dar nedidelė, keliems žmonėms, profesorių skaitykla.

Nuo 1924 m. prie Universiteto Bibliotekos veikia Bibliografijos Institutas, kuris nuo 1928 m. pradžios redaguoja „Bibliografijos žinias“ ir kurias 1928—1930 m. leido „Spaudos Fondas“ (1929—1930 m. Švietimo Ministerijos pašalpa), o nuo 1931 m. pradžios leidžia Švietimo Ministerija. Eina kas du mėnesiu kartą — iš viso pasirodė 24 numeriai.

Pati Biblioteka yra iki šiol išleidusi S. Daukanto „Darbay Senowes Lituwiu“ (iš 1822 m. rankraštis) ir baigia spausdinti I tomą „Lietuvos Archyvo“ (su XVI amžiaus Lietuvos ūkių inventoriais). Universiteto išleista Daukšos Postilė yra taip pat Bibliotekai perleista.

Nuo pat pradžios Biblioteką veda jos direktorius prof. Vaclovas Biržiška. Bendradarbių pagal 1931 metais priimtus etatus turi dabar 19 asmenų.

Botanikos Sodas (Aukštoji Freda).

Botanikos sodas įsteigtas 1923 m., Universitetui gavus atitinkamą žemės plotą iš Žemės Ūkio Ministerijos. Tų pačių metų rudenį pradėta statyti pirmieji šiltnamiai, statyba baigta 1925 m. Botanikos sodo augalų skaičius siekia 5000 įvairių rūšių; besiplečiant šiltnamiams ir dirbamiems žemės plotams, tasai skaičius kasmet didėja.

Botanikos sodas turi šiuos skyrius: šiltnamiai, biologijos morfologijos skyrius, dekoratyvinių augalų skyrius, rozariumas, vienmetinių augalų skyrius. Yra ir apie 20 vynuogių krūmų,

Atskirus trobesius užima botanikos muziejus, institutas, fitopatologijos laboratorija ir herbariumas. Herbariumas lietuviškas turi 8050 lapų.

Per ištisus metus, žiemą ir vasarą, Botanikos sodo lankytojai gali matyti ir studijuoti pasaulio augalų įvairias formas. Nuo ankstyvo pavasario iki vėlyvo rudens žydi ir keičiasi kiekvienu laikotarpiu įvairūs augalai. Paįvairinti sodo vazdui žiemos metu administracija, kiek tai leidžia mūsų klimatas, įveda nuolat žaliuojančius medžius ir krūmus. Šiltnamiuose yra tropikų ir subtropikų, techninių, vaistingų, nuodingų ir gardumininių augalų. Įvairiuose šiltnamių skyriuose išmėtyti vabzdžiaėdžiai augalai. Gražų įspūdį daro vasaros metu šiltnamių vandens baseinas, kuriame auga lotosai, Victoria regia su milžiniškais lapais, papirusai, ryžiai, cukrinės nendrės. Turtinga yra kaktusų kolekcija, užimanti ištisą skyrių šiltnamiuose. Tikimasi greitu laiku įsteigti palmių skyrių, nes jau yra pirktos iš dvarininko Oginskio 10 metrų aukštumo palmės (tuo tarpu nėsant tinkamo būsto, jos pasilieka Rietave).

Prie Botanikos sodo yra vaistingųjų augalų kultūrai tam tikras laukas, kuriame aklimatizuojami ir tiriami šie augalai. Be to, daromi 25 apvinių ir 32 tabako atmainų bandymai; džiovykloje augalai paruošiami parduoti.

Iš viso augalų yra apie 5000 rūšių. Dalis tų augalų pirkta įvairiose botanikos įstaigose užsienyje, dalis išauginta iš sėklų; didžioji brangiųjų

augalų dalis yra mūsų sodui padovanota iš Berlyno, Karaliaučiaus, Breslau, Müncheno ir Kopenhagos botanikos sodų.

Sėklos perkamos arba gaunamos mainais su kitais botanikos sodais bei įstaigomis.

Kasmet Botanikos sodas siunčia savo derliaus sėklas į užsienį, o taip pat ir mėgėjams Lietuvoje: turima 150—200 adresatų; už tai gaunami jų katalogai. 1930 metais buvo išsiųsta 12000 pakietų su sėklomis užsienin, tiek į Europos šalis, tiek į Japoniją, Australiją, Amerikos Jungtines Valstybes, Mandžiūriją ir kitur.

Prie Botanikos sodo yra *Botanikos Muziejus.* Jis susideda iš šių svarbesnių dalių:

1. Sistematikos skyrius. Jis yra sutvarkytas, pradedant žemesniais dumbliais ir baigiant žieduočiais augalais. Čia daugiau objektų turi dumblių, grybų, samanų, kerpių ir spygliuočių augalų atstovai.

2. Augalų geografijos skyrius, kuris daugiausia turi objektų, charakterizuojančių Skandinavijos, Šveicarijos ir kt. kraštų augaliją.

3. Dendrologijos skyrius susideda iš sumedėjusių augalų objektų, augusių normalėse ir nenormalėse sąlygose.

4. Karpologijos skyrius — jame yra įvairių augalų sėklų objektų.

5. Paleobotanikos skyrius. Šiame skyriuje atvaizduojama augalija suakmenėjusių ir sudurpėjusių augalų objektais; jie surinkti daugiausia Lietuvoje.

6. Vaistinių augalų skyrius — jame yra Lietuvoje augančių bei užaugintų vaistinių augalų objektų ir taip pat iš svetur atvežtų.

7. Žemės ūkio ir technikinių augalų skyrius apima javus, daržoves, vaisius, gardumyninius augalus ir kai kurių augalų dalis techniškai vartojamas kasdieniniame žmogaus gyvenime ir pramonėje.

8. Biologijos skyrius vaizduoja kai kurių augalų labai ryškų prisitaikymą prie aplinkumos ir klimato.

Taip pat yra muziejuje atskirų augalų paveikslų ir gamtos reginių, vaizduojančių svetimų kraštų augaliją, ypač — kalnų florą.

Botanikos Sodo ir Kabineto vedėjas ord. prof. K. Regelis.

M i n e r a l o g i j o s - G e o l o g i j o s M u z i e j u s.
(Didieji rūmai).

Mineralogijos - Geologijos Gamtos Muziejaus skyrius yra prie Mineralogijos-Geologijos katedros. Muziejų veda nuo pat jo įsikūrimo, t. y. nuo 1925 m., prof. M. Kaveckis.

Muziejaus užuomazgą sudaro 1924 m. įsigytos pirmosios kolekcijos iš bendrosios geologijos, petrografijos ir mineralogijos. Minėtosios kolekcijos buvo atskirų lektorių žinioje ir tarnavo pedagoginiams tikslams. 1925 m. fakultetui paskyrus prof. M. Kaveckį Mineralogijos-Geologijos katedros vedėju, buvo pradėtas sistematingas muziejaus komplektavimo ir tvarkymo darbas. Normaliam muziejaus plėtojimuisi kliudė lėšų ir ypačiai būstų stoka. Visas muziejus kartu su Mineralogijos-Geologijos kabinetais turėjo tilpti 3-juose kambarėliuose. Tinkamesnis būstas buvo gautas tik vėliau, būtent 1929 m. balandžio mėn. pradžioje, kai įsikūrė bendras Gamtos muziejus ir Mineralogijos-Geologijos muziejus, kaip jo skyrius, ir gavo prieglaudą Didžiuosiuose Universiteto rūmuose.

Atsižvelgiant į lėšų ir tinkamų būstų stoką, surinktoji ir įsigytoji muziejinė medžiaga tvarkoma taip, kad galėtų tarnauti moksliniams katedros reikalams ir kad, kiek tatai galima, duotų Lietuvos geologijos ir mineralogijos pilną vaizdą. Dabartiniu metu muziejus turi šiuos skyrius: I — mineralogijos-kristalografijos, II — geologijos-paleontologijos.

Mineralogijos-kristalografijos skyrius susideda iš pagrindinės sistematinės kolekcijos (10 vitrinų su 1000 eksponatų), papildomosios sistematinės kolekcijos (4 vitrinos su daugiau kaip 300 didelių štufų), Lietuvos mineralogijos kolekcija (3 vitrinos su daugiau kaip 200 eksponatų) ir specialios kolekcijos (3 vitrinos), kaip antai: mineralų pseudomorfozų, rūdžių ir t. t. Jų tarpe pažymėtinos: 1) meteoritų kolekcija, kurios branduolį sudaro 1929 m. Lietuvoje, ties Andrioniškiu, nukritęs meteoritas, kuris priklauso labai retai eukritinių meteoritų grupei, ir 2) brangiųjų akmenų kolekcija, susidedanti iš naturalių, sintetinių ir imitacijų bei modelių brangiųjų akmenų.

II. Geologijos-paleontologijos skyrių sudaro: bendrosios geologijos — petrografijos sistematikos kolekcija (5 vitrinos su daugiau kaip 1000 eksponatų), paleontologijos kolekcija (6 vitrinos su daugiau kaip 1000 eksponatų) ir Lietuvos geologijos-paleontologijos kolekcija, (4 vitrinos su daugiau kaip 400 eksponatų). Dar yra surinkta ir apibrėžta daugiau kaip 1000 eksponatų iš Lietuvos geologijos-paleontologijos, tačiau lėšų stoka vitrinoms įsigyti neleidžia jų išstatyti, nors tai būtų ir labai svarbu kiekvienam norinčiam su mūsų žemės praeitimi susipažinti. Tame skyriuje atvaizduota klasiška mūsų Papilės jūra, iš dalies permė ir devonas. Be to, surinkta ir apdirbta didelės vertės beveik visų Lietuvos darytų gręži-

nių profilių medžiaga, be kurios neįmanomas joks nuodugnesnis Lietuvos žemės sluoksnių pažinimas, nes Lietuvos gelmių geologija tik gręžiniais gali būti nustatyta. Geologinių tyrinėjimų rezultatas duoda keliolika Lietuvos gelmių profilių ir planų, vaizduojančių Lietuvos stratigrafiją. Taip pat surinkta gana daug medžiagos iš Lietuvos diliuvialinių sluoksnių, kas sudaro turtingą medžiagą diliuviaus morfologiniam darbui, tačiau stoka vitrinų žymesnę dalį visų turimų muziejinių eksponatų verčia laikyti stalčiuose ir sandėlyje.

Zoologijos Muziejus (Didieji rūmai).

Įsikūrus Universitetui, jo žinion perėjo Gamtos Tyrimo Stoties zoologijos rinkiniai ir eksponatai. Gamtos Tyrimo Stotis Žemės Ūkio Ministerio įsakymu įsteigta 1919 m. liepos mėn. 1 d. Darbo pradžioje negauta jokių muziejinių palaikų iš mokslo įstaigų, kurios Rusų valdymo metu funkcionavo Lietuvoj. Zoologijos Muziejaus eksponatai, išskyrus prof. T. Ivanausko dovanotus, įgyti, apdirbti ar paruošti nepriklausomybę atgavus. Zoologijos Muziejus yra glaudžiai susijęs su Zoologijos ir Entomologijos kabinetais.

Gamtos Muziejaus tikslas: 1) paruošti iškamšų, preparatų ir kitų rinkinių, kurie atstovautų viso pasaulio faunai; 2) rinkti Lietuvos faunistinę medžiagą, ypač daboti nykstančius gyvulius, ir paruošti iš jos preparatų ar iškamšų bei parodyti mūsų krašto typingesnius faunistinius vaizdus; 3) rūpintis gamtos ir jos paminklų apsauga ir globa.

1. Surinkti viso pasaulio gyvūnijos atstovams reikalinga milžiniškų piniginių sumų, ilgo laiko ir didelio skaičiaus kvalifikuotų darbininkų ir padėjėjų. Įsigyta tik patys reikalingieji preparatai ar iškamšos, tinką iliustruoti einamiems Universitete zoologijos mokslams. Šiems rinkiniams papildyti 1931 m. buvo suruošta „Mūsų Rytojaus" laikraščio finansuota ekspedicija į Braziliją. Iš Brazilijos atvežta medžiaga šiuo tarpu preparuojama, ir netrukus atogrąžų faunos atstovai pasirodys Muziejuje.

2. Renkant Lietuvos fauną, darbas reikalingas dirbti dviem linkmėm: a) surinktoji medžiaga apibūdinti ir sistematizuoti, b) iš jos paruošti Muziejui tinkančius eksponatus. Pirmuoju atžvilgiu muziejinis darbas yra grynai mokslinis, o antruoju — reikalinga parinkti, palyginti, stambesnės ir typingesnės gyvulių grupės. Pastaruoju atveju mūsų žinduoliai (Mammalia) ir paukščiai (Aves) yra pirmaeilės reikšmės. Surinkti nepriklausomosios Lietuvos visi žinomesni žinduoliai, jų tarpe yra lušys (Lyna lyna), briedis (Alces alces), elnias (Cervus elaphus) ir šiuo metu nepriklausomoj Lietuvoj jau visai išnykęs bebras (Castor fiber). Iš įvairių šaltinių gauta nemaža Lietuvoj iškastų žinduolių (tauro, stumbro...) kaulų. Šie palaikai turi didelės mokslinės vertės.

Konstatuota nuolat ar laikinai pas mus gyvenančių paukščių apie 260 rūšių. Šių visų rūšių yra paruoštos ir išstatytos iškamšos. Tarpe kitų yra šie retesni paukščiai: palšasis grifas (Gyps fulvus), jūrų erelis (Haliaetus albicilla), kilnusis erelis (Aquila chryzaetos), baltoji pelėda (Nyctea nyctea), žvirblinė pelėda (Glaucidium passerinum), didysis apuokas (Bubo bubo), ūsuotoji zylė (Panurus biarmicus), vandeninis strazdas (Cinclus cinclus). Mūsų paukščių gyvenimas natūralinėse sąlygose rodomas „biologinėse grupėse".

Padaryti mūsų krašto roplių, amfibijų ir žuvų preparatai. Surinkta daug moliuskų, nariuotakojų ir kirmėlių. Išstatyta Lietuvos drugių kolekcija, kur yra apie 600 rūšių.

Prie Muziejaus plėtimo įvairiais būdais yra prisidėjusi visuomenė; prof. T. Ivanauskas yra dovanojęs iškamšų ir preparatų rinkinį, prof. B. Šivickis Filipinų salų faunos kai kuriuos pavyzdžius. Faunistiniais klausimais, turinčiais teoretinės ar praktinės reikšmės, susirašinėjama su suinteresuotomis įstaigomis arba asmenimis. Kad geriau galima būtų pažinti mūsų paukščių gyvenimas, taip pat kaip ir visame kultūringame pasaulyje, paukščiai žieduojami. 1931 m. žiedavo 120 asmenų, sužieduota 3200 paukščių. Apie mūsų žieduotus paukščius yra gauti pranešimai iš Vokietijos, Prancūzijos, Vengrijos, Belgijos, Olandijos, Transvalio (Piet. Afrik.) Rodezijos (Pietų Afr.), Latvijos, Ispanijos, Anglijos, Lenkijos, Portugalijos.

Muziejų lanko ekskursijos ir atskiri asmenys. Lankytojų skaičius žymiai padidėjo nuo to laiko, kai buvo persikelta į didesnį ir erdvesnį būstą — V. D. Universiteto Didžiuosius Rūmus. Mokykloms ir ekskursijoms duodami paaiškinimai. Paaiškinimų tikslas — mokyklas ir ekskursijas supažindinti su mūsų fauna ir gamtos apsaugos idėja.

Lankytojų yra šis skaičius:

1925 m.	— 1710 asm.	1929 m.	— 8496 asm.
1926 „	— 2374 „	1930 „	—11217 „
1927 „	— 3440 „	1931 „	— 9822 „
1928 „	— 3530 „		

Parūpinta spausdintų darbų, kurie nušviečia gamtos apsaugą ir nurodo, kaip elgtis su faunistine medžiaga, kad ji nepagestų ir tiktų rinkiniams.

Muziejui dar daug ko trūksta, visuomenė, ypač svetimuose kraštuose apsigyvenę mūsų tautiečiai ir valstybės akredituoti asmenys, gali daug padėti Muziejui paįvairinti ir praplėsti.

Zoologijos Muziejaus vedėjas — ordin. prof. T. Ivanauskas.

Studentų gyvenimas.

I. Studentų Atstovybė.

Studentų Atstovybė rūpinasi akademiniais ir ekonominiais studentų reikalais ir yra vyriausias studentų valdymosi ir atstovaujamasis organas. Studentų Atstovybė yra jaunesnė negu Universitetas. Ji įsikūrė 1925 metais ir dabartinė yra septintoji iš eilės. Prieš ją kurį laiką gyvavo Lietuvių Studentų Draugovė, turėjusi panašius tikslus.

Nuo 1929 metų Studentų Atstovybė veikia naujais įstatais ir renkama kiekvieniems mokslo metams rudens semestro registracijai pasibaigus. Kiekvienam šimtui studentų tenka vienas atstovas. Dabar Studentų Atstovybę sudaro 45 atstovai. Atstovybė renka prezidiumą ir komisijas. Prezidiumą šiemet sudaro: 1) *Vladas Vilimas* — pirmininkas, 2) *Eduardas Zabarauskas* — vice-pirmininkas, 3) *Mikalojus Baublys* — I sekretorius, 4) *Ošeris Šmitas* — II sekretorius, 5) *Andrius Keturakis* — iždininkas. Komisijos veikia šios: 1) ekonominė, 2) užsienių, 3) juridinė, 4) spaudos ir meno, 5) sporto ir turizmo, 6) abstinentų ir 7) revizijos.

Prie Atstovybės veikia:

1. *Akademinis Sporto klūbas (ASK),* kuris yra pasiskirstęs šiomis sekcijomis: lengvosios atletikos, futbolo, fechtavimo, teniso, stalo teniso, sporto žaidimų, vandens sporto, plastikos, aviacijos, žiemos sporto, auto-moto, gimnastikos. Narių turi per 400. Klūbo pirmininku yra Edmundas Racevičius.

2. *Akademinis Turizmo Klūbas* yra suorganizavęs plačią ekskursiją į Klaipėdos kraštą, keletą ekskursijų po Lietuvą ir užsieny ir užmezgęs ryšių su užsienio panašiais klūbais.

3. *Studentų Skaitykla* tuo tarpu yra tik viena. Į skaityklą dabar pareina: 11 dienraščių, 24 savaitraščiai, 20 žurnalų, iš jų lietuvių kalba 43 laikraščiai, kitomis kalbomis 11.

4. „Lietuvos Studentas“ — šį studentų spaudos organą leidžia Studentų Atstovybė. Laikraštis yra dvisavaitinis ir eina 6—8 pusl. Redaguoja sudaryta redaktorių kolegija. Metinė „Lietuvos Studento“ prenumerata kaštuoja 4 lit., atskiro numerio kaina 30 ct.

5. *Universiteto choras* choristų turi daugiau kaip 100. Chorą veda p. Zenonas Slavinskas.

Atstovybė labiausiai kreipia dėmesį į studentų ekonominį gerbūvį. Jau yra iškovota papiginimų važiuojant geležinkeliais, autobusais, Valstybės Teatre, kinuose, kirpyklose, skalbyklose, pirtyse ir kitose įmonėse.

Dabartinė Atstovybė ypač susirūpino studentų namų statymu. Namų statymo reikalais rūpinsis specialus Namų Statymo Fondas, sudarytas iš valdžios, Universiteto vadovybės, visuomenės ir studentijos atstovų. Studentų namuose turės tilpti studenčių ir studentų bendrabučiai, posėdžių salė, gimnastikos salė, pirtis, būstai siuvyklai, kirpyklai, skalbyklai, batų dirbtuvei ir kitoms įstaigoms. Žinoma, čia bus ir Atstovybės būstai.

Rūpinamasi taip pat studentų teisine būkle. Stengiamasi išgauti teisę dalyvauti studentų atstovams Universiteto Senate, rūpinamasi studentams kareiviavimo prievolės palengvinimu, akademinės ligonių kasos geresniu sutvarkymu, jaunųjų teisininkų būkle ir kitais panašiais klausimais.

Studentų Atstovybės paskutiniais keliais metais metinis biudžetas siekia apie 30.000 lt.

Daug Stud. Ats-bės nudirbta santykiuose su užsienio studentija. Atstovybė Lietuvos studentijai atstovauja Tarptautinėje Studentų Konferencijoj (C. I. E.). Į šią sąjungą įstojo 1929 m. ir dalyvavo šios sąjungos kongresuose Paryžiuje, Briuksely, Budapešte ir Bukarešte.

Taip pat įeita į santykius su tarptautine studentų organizacija „International Student Service" (I. S. S.). Prieš porą metų Lietuvos studentiją buvo aplankęs šios sąjungos generalinis sekretorius, Lietuvos pilietis, M. Poberezski ir visai neseniai vienas šios sąjungos sekretorių Dr. K. Epting.

Stud. Atstovybė taip pat atstovauja Lietuvos studentijai Pabaltės Studentų Sąjungoj (S. E. L. L.). Šioj sąjungoj dalyvauja nuo pat jos įsikūrimo (1922 m.). SELL sąjunga daro kasmet konferencijas, kurių 2 yra buvusios ir Kaune: viena 1926 m., antra 1931 m. Prie SELL sąjungos veikia Centralinis Biūras, kuriame svarstomi svarbiausi bėgamieji sąjungos reikalai. Biūro vedėjas paskiau stengiasi nutarimus įvykdyti. Centralinio Biūro išlaikymui visi sąjungos nariai moka kasmet po 1000 lt., tokiu būdu metinis jo biudžetas yra 4000 lt. SELL sąjunga yra daug nuveikusi tarpusaviam susipažinimui, padariusi keletą ekskursijų, kasmet daro sporto olimpiadas. Be to, SELL nariai stengiasi laikytis glaudaus bendradarbiavimo dalyvaujant kitose tarptautinėse organizacijose.

Lietuvos Studentija turi santykių ir su atskiromis užsienių studentijomis, kaip Vengrijos, Čekoslovakijos, Švedijos ir k.

---

2. Studentų organizacijos.

Gyva ir intensinga studentijos įvairių sričių veikla reiškiasi jos turimose organizacijose, kurių šiuo metu skaitoma net apie 80. Toks jų gausumas jau daug pasako ir apie patį studentijos dvasinį nusiteikimą. Juk

siekimų įvairumas — dvasios turtingumo pažymys. Tuo teigiamu savumu mūsų studentija, turinti 29 korporacijas, 8 fakultetines draugijas, 2 ekonomines, 1 sporto, 19 idėjinių, 6 tautinių mažumų, 14 specialinių tikslų siekiančias ir kitokių, kaip tik gali pasididžiuoti.

Visose tose organizacijose, daugiau ar mažiau, dirbamas studentijos taip nepavydėtino ekonominio gerbūvio kėlimo, jos teisinio padėjimo stiprinimo, intelektualinio lavinimosi bei visokeriopo dvasinio turtinimosi darbas. Dar daug studentijos yra ir neorganizuotos, bet studentija organizacijų reikalingumą gyvai jaučia ir vis didesnis studentijos skaičius dedasi į įvairias organizacijas.